

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe un jum. . 12 «
Pe o lună . 2 «
Nrul de Duminică
Pe un an . 4 Cor.
Pentru România și
America . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deak Ferencz-utca 20.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscrispte nu se înapoi-
ază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIII.

NUMĂR POPORAL

Nr. 46

Guvernul în corn de capră în chestiunea catechisării.

O discuție a motivării rescriptului regesc dela 11 Noemvre ne pare și de prios și zadarnică. Conte Apponyi, ministrul instrucțiunii publice și al cultelor, se resfață și face sofistică. A combate o țasă-tură sofistică este identic cu a bate apă în piuă. Motivul, în aparență cel mai puternic, din care ministrul sloboade întregul său artificiu, este că »ori ce hotărâre a autorității bisericești, ce se referă la rânduiala din școlile statului este nulă, fiindcă această hotărâre este o ingerență necompetentă«. Cu alte cuvinte școlile statului stau supt conducerea ministrului și rânduiala lor nu privește de loc autoritatea bisericească; numai ministrul dispune și autorității bisericești nu se cuvine nici un amestec. Dar ministrul se bate el însuși cu palma peste gură, când prin o adresă oficială comunică autorității bisericești schimbările ce el au aflat de bine a face în rânduiala școlilor statului. Dacă ar fi întemeiată afirmația sa, că rânduiala din școlile statului nu privește de loc autoritatea bisericească, ministrul n'avea nici o nevoie a o comunica autorității bisericești, și organele bisericești nici nu s'ar fi ocupat de dispozițiile ministrului, și prin urmare nu s'ar fi luat nici o hotărâre. Dar pentru ce am mai discuta de »lana caprina?«

Altă parte a rescriptului regesc, decât motivarea sofistică a ministrului, pare cu mult mai importantă. În necunoștință de cauză ministrul a cerut dela rege anularea unei hotărâri, care nu este meritorică în chestiunea catechisării. După sfintele canoane, după așezămintele bisericii noastre drept-credincioase răsăritene și după Statutul organic afacerile religioase sânt rezervate sinodului episcopesc. Acesta singur este competent a se pronunța în mod autoritar. Votul, sau hotărârea sinodului episcopesc este definitivă, nu există nici un fel de apel în contra ei, și nu încapă nici o suprarevizie a ei de vr'o autoritate lumească oare-care. Este exclusă și o revizie a hotărârilor sinodului episcopesc din partea suveranului, dacă acesta nu este totodată, bunăoară ca în Rusia, capul bisericii. Catechizarea sau predarea învățământului religios este o afacere curat religioasă. Numai sinodul episcopesc are puterea a determina modul cum are să se facă acest învățământ, a designa persoanele apte pentru aceasta funcțiune și a aproba manualele, cari servesc instrucțiunii. Răspunderea sinodului pentru dispozițiile sale este înaintea lui Dumnezeu, dela care a primit darul, și nu înaintea oamenilor.

Școlile statului sânt cercetate și de români botezați și primiți în sinul bisericii ortodoxe răsăritene. Acești copii trebuiesc instruiți în reglie și anume după rânduiala bisericii lor și nu după altă rânduială, iscodită și ticluită de un ministru laic, care

face parte din altă biserică cu alte rânduieli. Pentru ca rânduiala aceasta în instrucție, religia să fie cu sfințenie păzită, este instituit în biserică ortodoxă română un organ anume recunoscut și de puterea lumească a statului. Acest organ este sinodul episcopesc, compus din toți episcopii bisericii. În nici o lege, fie bisericească, fie a statului, nu se cuprinde nici un fel de dispoziție, nici chiar una, care prin sofistică ar putea fi învățată în sensul, că sinodul episcopesc n'ar avea deplina libertate a hotărârilor sale. D. ministru al cultelor și instrucției publice a ignorat această împrejurare esențială, a ignorat că nu congresul bisericii române ortodoxe răsăritene, ținut în 14 Octomvre a. c. a luat față de ordonanțele d-sale referitoare la limba de catechizare hotărârea meritorică și competentă, ci sinodul episcopesc. Congresul a ținut numai să-și exprime prin hotărârea sa de supt nrul 187 concordanța ce există între vederile sale și ale sinodului episcopesc, care cu mult mai înainte de aceasta dată, luase în competență hotărârea. Fără ca să știe distinge bine, ministrul a cerut dela rege să anuleze în virtutea dreptului său de supraveghere o hotărâre, care și dacă n'ar fi fost anulată, n'ar fi avuf nici un efect legal. Hotărârea competentă și legală a sinodului episcopesc nu este atinsă prin rescriptul regesc din 11 Noemvre câtu și de puțin și rămâne în picioare întreagă și neștirbită.

Efectul moral, la care a ținut hotărârea

Orazio Grandi.

Veninoasa.

Era slabă și uscată, se uita chiorăș de un ochi, avea o bărbie de un lat de mână și era aproape chială, în urma unei boli de piele, care li înrăise și mai mult sufletul ei de față bătrână. Li ziceau Veninoasa.

Cine vrea să aibă pace, trebuia să fugă de Zelinda (așa o chema) ca de ciură, pentru că unde și vira dânsa nasul, lucrurile se încurcau. Și nimeni nu procoea un sfârșit bun fetei acesteia, înrăită cum era vecinic.

O norocire oarecare, o întâmplare bună, un surâs de liniște, o dragoste ciustită între două persoane cum se cade, îngăbenea fața Veninoasei, li vărsa fiera, iar limba li-se făcea o armă care tăia ca fierul.

Dar mai ales dacă li-se vorbea de măritișul vreunei fete, era în stare să te sfășie.

Era modistă, dar dese ori, pălăriile nu ieșeau teafere din mâinile ei, căci mai bine de jumătate din furile ei și le vărsa pe pălăriile ce lucra, făcându-le într'un hal fără hal.

Când cea mai mică dintre surorile sale fu cerută de Gigi di Bardassa, măcelarul din Via Nuova, Veninoasa măcelări toate pălăriile ce avea în odaie, ba una »alla Rubens« comandată de contesa Franzini, o rupsesse cu d-nții. Cine a văzut-o în cilpele acelea, a comparat-o cu o tigroaică.

Pe când Veninoasa era copilă, era așezată și cuminte și cu un suris știa să iacă să se uite ochiul ce se uita chiorăș, și bărbia prea lungă.

Multă lume își aducea aminte, și între Zelinda de atunci și cea de azi, nu mai era nici pic de asemănare.

Multă vreme, în casa lui Pippo, dela revărsatul zilei se auzia un glas vesel care cânta; și cânta cu patimă și în cântecele acelea era tineretea și veselia, credința și dragostea... Era rândunica ce duce o șuviță de păr peste mare; erau jurămînți sfinte și aduceri aminte, și speranțe: note vechi de o armonie vecinic nouă și vecinic frumoasă, deoarece un suspin care o întrerupe, o lacrimă care o întovărășește arată pe o ființă ce iubește.

Dacă te urcai sus, în odăița aceea, săracă dar plină de soare, un cap de față se ridică și o față dragălașă îți suridea, pe când mâinile lucrau, cu focul celeia care are un viitor înaintea sa.

Dar viitorul este o vorbă...

Când Cecco a cerut pe Tonina, o blondă frumoasă, dar cam proastă și cu doi ani mai mică decât Zelinda, aceasta se închise în odale și a plâns, a plâns; și când a fost silită, supt amenințarea de bătaie, să vie la nunta surorii sale, părea schimbată la față; și când și-a sărutat sora, era albă ca un mort.

Zelinda și Tonina erau aproape vecinic împreună... Cecco, din șiretenie, făcea ochi dulci mai mult celor dintâi decât celor de a doua...

Cecco avea un cap oacheș, frumos și doi ochi cari rideau.

Cântecele Zelindei nu erau decât un reflex al visurilor sale. Și cântece și visuri sânt chimere. Dar în suflete himerele au viață, trăiesc, însă când sânt înecate cu lacrimi, atunci se transformă în ură.

— Pe cine ura Zelinda?

— Pe toți! — ar fi răspuns ea, înviforată.

Dar copila de altădată pierise și începuse să pisără și femeia: nu rămânea decât o ființă răutăcioasă; cântecele se schimbaseră în blesteme sau în rugăcuni ipocrite în gura aceia veninoasă; surisul în strâmbătură; totul rezumat într'o porclă: Veninoasa!

Dar Zelinda, iubise și iubea un bărbat și era geloasă de o femeie.

Într'o seară, Cecco intră pe neașteptate în odaia în care lucra dânsa.

— Dacă într'o bună zi o s'auzi că am rupt coastele Toninei, să nu te miri... strigă dânsul.

Veninoasa lăsă pălăria la care lucra și se uita la cumnatul său fără să zică nimic.

— Ai înțeles?... Or vrei să ți-o spun cu lăutar?...!

Dânsa se ridică dela masa de lucru, făcu doi pași spre Cecco și se uita ținută în ochii lui, pe față li fulgeră o expresie ciudată.

— Și ce-mi pasă mie?... Rupe-i-le... după cum ți-ai luat-o de nevastă!...

Lumânarea aruncă o lumină galbenă pe fața Zelindei. Cecco o privea, aproape înfricoșat.

— În ziua când m'am însurat cu sora ta, mai bine mă spânzuram.

— Și spânzură-te!... sau spânzur-o pe ea: ai toată vremea.

Dar Cecco amuțise, pentru că sângele li clo-cotea la vorbele ei. Se rezămase de masă și-și aruncase pălăria din cap. Părul negru li-se lăsase pe frunte, iar gâtul, puternic și frumos, li se vedea tot din cămașa deschisă.

Veninoasa se uita mereu la el și puțin câte

congresului, a fost produs în momentul luării acestei hotărâri și anularea ei ulterioară, nu poate să-l slăbească sau să-l ștergă. Ministrul se mai leagă în motivarea rescriptului regesc și de alte dispoziții, care congresul în zelul său de a arăta plăcerea cu care a întâmpinat hotărârea sinodului episcopesc, le-a mai cuprins în concluzul nr. 187. Redactorii acestui concluz nu și-au dat seamă de talentele sofistice ale ministrului, căci altcum puteau să-i cruțe osteneala de a le combate și a le anula. Un episcop n'are nevoie de o hotărâre a congresului, pentru a ști ce are să facă cu clericul, care a primit din mâinile sale darul preoțesc și nu se conformează hotărârii sinodului episcopesc. Am voi să vedem și noi pe preotul, care ar preda instrucția religiei altcum, decum dispune episcopul! În afară de legile disciplinare episcopul dispune în materie de religie de puteri suficiente canonice față cu subalternii săi.

În susținerea hotărârei sinodului episcopesc referitoare la catechizare, precum vedem, nu este nevoie de nici un alt paragraf decât de acela, care recunoaște instuția și competența sa. Congresul bisericesc putea să nu iei nici o hotărâre relativă la catechizare, și situația bisericii față cu ordonanța contelui Apponyi rămânea aceeași și neschimbată. Prin urmare ministrul cultelor a făcut un pas, care dovedește ignoranța sa în materie de organizație a bisericii noastre, când a cerut dela rege să anuleze o hotărâre nemeritată a Congresului. Lovitura ministrului este o lovitură în sec, și autoritatea regească a fost invocată în mod ușuratic de către ministru fără să-și deie seamă de răspunderea care o încarcă asupra sa prin aceasta. Treaba ministrului va fi să vadă cum va scoate acum guvernul din cornul de capră în care a intrat, și cum va da seamă regelui de fapta sa nechibzuită. **Episcopii români nu pot da înapoi decât scoborându-se de pe tronul lor, iar preoțimea numai cu prețul ereziel se poate pune în conflict cu episcopii.**

puțin, expresia de ură îi pierea din față, și o amărăciune îi năpădea în suflet. Două lacrimi îi ieșiră din ochi, și capul îi căzu pe piept.

— Ce ai?... Ce-ți ie, Zelinda?

Dînsul îi apucă o mână.

Zelinda tresări, strînse tare mâna lui și și ridică fața brăzdată de lacrimi. Atunci, copila cânteecelor veni în locul Veninoasei și Zelinda bălbăi câte-va vorbe... pe cari Cecco nu le-a auzit... și nu le-ar fi putut auzi, pentru că dânsa zicea: »te iubesc», și se chema Veninoasa.

Și cum nimeni nu o auzise, nu se auzi nici dânsa, și când după o lună, Cecco se ținu de vorbă și trase o bătaie Toninei, Veninoasa a ris ca o nebună... Și când Tonina trebui să se întoarcă în casa părinților, ca să nu fie omorâtă de Cecco, Veninoasa s'a bucurat de victima pe care cerul i-o trimetă, și-și vărsă tot focul pe sora sa, așa cum făcea cu pălăriile. Tot ce putuse să spuie pe socoteala lui Cecco, spusese și lacrimi e sorei sale cădeau una după alta ca un balsam pe inima Veninoasei.

Și când, în sfârșit, Tonina, cu inima plină de venin, zise că urăște pe bărbatul său, și jură că o să se răzbune la cea dintâi ocazie, Veninoasa nu-și mai încăpea în piele de bucurie și se duse la biserică să mulțumească lui Dumnezeu de dreptatea ce făcuse și se puse cu trup și suflet să ajute pe sora sa la răzbunare.

Intr'o seară Gianni, bărbierul de lângă ei, și Tonina se priviră în tăcere: el făcând pe seducătorul, ea puțin zăpăcită... Veninoasa tresări de bucurie.

Delegațiunea aleasă de congresul național bisericesc din Sibiu în afacerea proceselor, se întrunește Duminică 28 l. c. în Budapesta la o consfătuire cu jurisconsultul ei. La această delegațiune iau parte I. P. S. Sa mitropolitul I. Meșianu, P. S. Sa episcopul I. I. Papp al Aradului, dnii Iosif Gall, și alți fruntași ai bisericii noastre.

D. Seton Watson urmărit de autoritățile croate. Procurorul din Agram a dat judecării pe d. Seton Watson, (Scotus Viator) cunoscutul scriitor englez, un călduros apărător al asupriților din Ungaria, pentru broșura sa »Absolutismul în Croația». După afirmația lui, broșura ar fi tulburat liniștea publică în Croația.

Procurorul din Agram cu ridicola-i vrășmașie împotriva cunoscutului scriitor, nu va lipsi de sigur să convingă și mai mult lumea, și mai ales cea engleză de regimul de persecuții politice din Croația și credem că știrea asta va avea un efect deosebit în Anglia.

Casa de pensiuni și ajutor a presei naționale române de peste munți.

Primim dela dnul *Alexandru Nicolau* avocat în Caracal, articolul de mai la vale, pe care-l publicăm cu multă plăcere, tocmai acum în preajma serbătorii presei, și a gazetărilor români, când ideea ce tratează este actuală și ne preocupă pe toți. Articolul dovedește întâi de toate un viu interes și mai ales multă bunăvoință pentru noi, gazetarii români din țara această, cari pe lângă lanțurile temniței mai trebuie să fim loviți și cu pedeapsa nu mai puțin de aspră de a fi oprți și împedești a ne putea ajuta împrumutat unul pe altul, a ne putea organiza pentru crearea condițiilor materiale ale existenței noastre. Între astfel de împrejurări nu ni se pare de loc nefirească propunerea dnului Nicolau, de a se face în regatul liber o organizație cu aceasta menire, căci la urma urmelor, într'o formă oare care trebuie să ne îngrijim și de viitorul nostru și a acelor cari ne vor urma nouă. Propunerea în orice caz, ne poate servi drept material de discuție în conciliabilele ce vor avea loc și dn. Nicolau merită pentru ea, recunoștința noastră.

În vâltoarea atâtor preocupări, presa românească de peste munți, a fost totdeauna

— Viro zise într'o seară Veninoasa lui Cecco, pe care-l așteptase cu nerăbdare la ușa de jos.

Și-l duse sus, și-l puse să se uite pe gaura cheiei.

— Eu i-am ajutat.. ca să mă răzbun pe ea și pe tine!... șopti Veninoasă la urechea cumnatului său, care tremura ca varga.

Dânsul îi dete un brînci, de se duse de-a rostogol pe scări la vale; pe urmă dărlimă ușa cu o lovitură de umăr și intră.

Veninoasa, cu oasele aproape frânte, auzi o gălăgie în odaie: pumni, palme, mușcături și urlete și vaiete; și o întreagă tragedie; și se bucură, atât cât îi permitea durerea fizică.

Când o puseră la pat și îi povestiră că pe sora sa și pe barbier i-au dus la spital, iar pe cumnatul său în temniță, Veninoasa răspunse că nu mai putea de bucurie.

— Nu ți-e teamă c'o să mori blestemată? — li zise tatăl său, îndoit de ani și de durere.

— Eu?!?!

O vreme se zicea că Veninoasa o să moară din pricina căzăturii; dar n'a fost așa: după trei luni, dânsa ieși din casă, mai uscată și mai rea ca mai înainte. Ba se făcuse foarte bisericoasă, și nu auzea niciodată clopotul, fără să se ducă la biserică.

Din italienește

P. R.

la înălțimea ei. Ea continuă mereu a și face datoria. Analizând faptele, împrejurările, lucrurile și principiile cari fac obiectul discuțiilor și luptelor zilnice în presa românească de peste munți; precum și îndeosebi condițiile de tot grele, aspre și viforoase în cari ele se dau, te-ai întrebat tu vre-odată simplu cititor, spectator permanent, sau ocazional, la desfășurarea dârjei și impetuosei ei acțiuni; dacă acești eroi și martiri ai sfintei cauze naționale, își au asigurată existența, nu a zlei problematice de azi, ci a aceleia de mâine, a familiei și copilașilor lor, precum și până unde se pot întinde coardele fizice și psihice ale acestor ac'ori spre a-și păstra calmul, seninătatea deplină, energia, vigoarea, pe acel câmp de onoare ce se cheamă presa românească de peste munți?!

Ne-am deprins să ni-se servească *totul* de a gata; puțin ne-a importat, chipul, locul și timpul, cum, când și unde sau de unde ni-se aduc nenumăratele știri, vești de pretutindeni, informații, impresii de senzații, articole de țesătură politică de un mare și grav interes pentru neamul nostru românesc.

Cu ce sacrificii imenze, trudă, preocupări continue și nopți nedormite; câte firi își topesc cheagul existenței în focul luptei, și se aleg cu trupul și nervii prăpădiți, exterminați, neurastenizați; nu, despre lucruri de acestea... comune, nimeni n'a întrebat ori mai puțin s'a înduioșat de ele. Am zis mai sus că *până în prezent*, prea puțin ne-a importat. De astăzi înainte, nu va mai fi așa și nici nu va trebui să fie.

Dacă aș sta să pătrund până în cutele cele mai minuscule și să analizez pe toate fețele entitatea psychophysiologicală, a redactorului de gazete — și în special al celor naționale — a scriitorului în general, ar trebui cu mult să întrec de cadrul unui articol ziaristic. O vom face-o cu plăcere cu altă ocazie.

Este destul însă să semnalăm, quantumul colosal de muncă ce are de depus *zilnic*, și oră cu oră contată matematiceste; cetera sumară numai a ziarelor locale, a țării respective, a celor din străinătate, reviste, scrisori, diverse memorii, diferite broșuri, dări de seamă științifice, literare, artistice, foiletoane, teatru, muzică etc., răpesc un timp foarte mare.

El, luptătorul, trebuie să vadă tot, pe dinainte-i, trebuie să-i evolueze ca plachetele unui cine matograf, impresii, simțeminte, idei și principii din varii materii universale.

Apoi, redactorul, trebuie să mai fie astăzi un om eminent cult, nu un fel de *bone à tout faire*, a spicui câte ceva din toate și a nu realiza, a nu așterne pe plastica-i forie decât lucruri, acțiuni și impresii vagi sau fugitive.

Nu, redactorul de azi este artist în toată puterea cuvântului; un maestru, care din formabila materie zilnică ce are de consultat, el alege quintesența, o trece prin propria i prismă intelectuală spre a reda cititorilor săi, după ce a trecut-o prin zaț și tiparele presei.

După cum unui pictor strașnic i-se cere pe lângă puternică imaginație, fantesie bogată și o neîntrecută artă în a varia și multiplica colorile, spre a scoate din penelul său o operă de artă; tot asemenea se cere redactorului, pe lângă talent natural de a

broda pe canavaua primelor impresii și simțeminte, un vast colorit ideiform, o cultură întinsă cu ramificațiuni quasi limitate în domeniu diverse; dar, îi mai trebuie și utilajul material a și le apropia. Iar peste toate astea în plus, îi trebuie și *inexorabila vreme* de odihnă spre a evita un durmenagiu iminent!

Ei, dacă, atâtea grele condiții se cer spre ale sacrifica pe altarul comunicării și liberei manifestări a gândirei care predomină veacul al XX-lea, n'avem nici acum, nu dreptul, dar *obligatia* de a cere **asigurarea vieții scriitorului român?**

Eu socotesc că da; și cine gândește ca mine, va lua condeiul și va avea și dânsul cuvântul, precum îl am eu acum: Presa din regatul nostru, de bine, de rău, are un sindicat, unde în anumite cazuri stipulate, servește ajutoare și pensii viajere redactorilor și scriitorilor dinastiei cari din cauza bătrâneței sau unui accident întâmplat în timpul slujbei gazetărești, nu o mai poate continua.

Chestiunea este, că dacă s'a făcut un început la noi — deși mărturisesc incomplet, — el trebuie trecut, amplificat și îmbunătățit pentru **presa fraților noștri de peste munți.**

Este momentul sosit ca societatea românească, care primește obolul intelectual și moral al acestor vașnici apărători a tot ce avem mai scump, ca limbă, morav, lege și pământ strămoșesc, să i-l întoarcă supt forma cealaltă, a obolului material, unicul sprijin, singurul balsam care se toarnă peste rănilor nevindecabile, mizeria neagră, și suferințele indescriptibile, îndurate fie în localitatea respectivă sau prin închisori etc.

Singurul mijloc pentru a obveni, acestor greutăți m'am gândit, despre diferite combinații și ipoteze, că ar fi înjghebură aici în »Țară«, a unei asociații cu titlul de »**Societatea pentru creierea unui fond de ajutor și pensii, presei naționale române de peste munți.**

Din această societate va face parte fiecare bun român, care va contribui cu gologanul său în scopul anunțat. Societatea va avea sediul principal la Craiova sau București, cu filiale în fiecare capitală de județ.

Vor fi 3 categorii de membri: membri fondatori, ordinari și membrii presei, cari sânt membri »de drept«.

Toți membrii presei dăla toate gazetele și foile românești de peste munți, vor constitui apoi un sindicat, cu un biou ales în regulă de membrii, cu secretar și contabil. Bioul va elibera fiecărui scriitor sau redactor, o carte de identitate cu fotografia respectivului, stampilată de biou, semnată de președinte și secretar, iar alături vor fi tipărite numele, pronumele titularului, locul natal, oficiul unde funcționează ca membru al presei, dată de când funcționează și gradul slujbei ce ocupă, precum și semnatura purtătorului.

Bioul se va fixa quantumul la 0/0 lunar ca membrii presei sânt obligați a vărsa societății. Bioul va strânge cotisațiile lunare și le va vărsa prin intermediul unei bănci la casa societății »din țară«.

Societatea, va contracta apoi cu una din societățile de asigurare, sau va manipula ea însăși banii — se vor discuta cari din aceste modalități va fi avantajoasă —; va calcula și se vor face tabele după vârstă pentru fiecare membru, așa ca ajutoarele pentru accidente și pensiile pentru bătrânețe să se servească plecând de la proporția inițială 10 ani, 15 ani, 20 ani și 30 ani.

Neapărat că în statute se vor prevedea și cazurile când un membru al presei, poate fi scos din oficiu la pensie; când un accident fizic maladi sau vre-unul determinat de vre-o forță majoră sau caz fortuit, ar milita în favoarea scoaterii respectivului la pensie. Se vor prevedea de asemeni și cazuri când cineva își poate pierde pensiu-ne, cum ar fi de exemplu, pentru vădită tradare de neam, **renegare**, etc.

Se vor instăui premii pentru cei meri-toși, cari se desting întru apărarea sfintelor noastre drepturi naționale, osebit de pensia ce i-se cuvine la timpul oportun.

Acestea sânt principiile pe cari am țesut ideia întemeierei sus zisei »Societăți« precum și a sindicatului presei naționale române de peste Carpați, cât se poate mai neîntârziat și cât se poate mai ideal și perfect întocmit.

Numai astfel presa românească va fi sentinela neadormită, va fi cetatea pe care inimicul cu asalt nu o va putea lua, macar de s'ar așeza tunurile în preajma fortificațiilor ei. Ea rămâne inexpugabilă!!!

Acei ce au de obiectat ceva la cele zise de mine, au cuvântul.

Ancheta în chestia dreptului electoral.

Societatea ungurească de știință, a ținut ieri a t eia ședință de anchetă în chestia dreptului electoral, supt președinția d-lui Timon Akos, profesor de istoria dreptului constituțional la facultatea de litere din Budapesta.

La discuție au luat parte mai mulți oratori, care și au susținut punctul lor de vedere asupra acestei arzătoare chestiuni.

Primul orator a fost deputatul dr. *Merkbreit Gyula*, care în discursul său a susținut pluralitatea. A zis între altele, că în Ungaria sânt în mare minoritate aceia, care dispun de o doză culturală, economică și morală, și care în cazul unui drept electoral egal, n'ar putea să se valideze. Ar fi deci siliți în felul acesta să facă loc domniei mulțimei, să îngăduie oclocrația. În orașe este destul votul dublu, la țară însă, crede că e necesară introducerea dreptului întreit de vot.

În acelaș fel a vorbit *Ferdinandy Géza*, care spune, că prin introducerea dreptului egal de vot ar intra în primele rânduri ale conducătorilor statului niște elemente distrugătoare ființei statului. Nu se teme de partidele naționalităților și cele internaționale, dar îi e frică de desbinările interne ale partidelor ungurești, care pot influența asupra suveranității națiunii ungare.

Ajtay József vorbește în acelaș sens. Spune că votul universal ar fi mai desavantajos decât pluralitatea, deoarece în cazul din urmă se vor putea afirma numai elemente, care dispun de o judecată proprie, până când în cazul prim, inconștienții vor ajunge să ia în mână destinele țării.

Gieswein Sándor pledează pentru o reformă dreaptă. Acuză censul material, dar susține pe cel intelectual. Pretinde o astfel de pluralitate unde să se poată valida și muncitorimea.

Dr. Gárdonyi Béla susține cu argumente puternice dreptul universal de vot și condamnă orice fel de limitare a validității tuturor elementelor din țară.

Balogh Pál, un priceput judecător al chestiilor sociale a vorbit de asemenea în defavorul pluralității. A spus, că cititul și scrisul limbei ungurești îl crede nepotrivit și irealizabil, chiar pentru susținerea eghemoniei națiunii maghiare.

Cititul în mod mecanic e neldestulitor, în inimă ar trebui să se poată ceti.

În felul acesta să pot face nedreptăți nelertate la împărțirea cercurilor, încât reforma ar fi inexecutabilă.

După o statistică alcătuită de dânsul și publicată în broșura sa »Az általános választói jog és a nemzetiségek«, din 440 de deputați 291 de mandate ar cădea asupra unguilor și 149 ar reprezenta națiunile nemaghiare, așa încât unguiri ar avea și în cazul introducerii votului universal o majoritate permanentă de 140 de deputați, care ar putea opune destulă rezistență unei eventuale desbinări a statului.

A mai vorbit și *Szemenyel Kornél*, și ședința s'a închis, pentru a se continua în Marția viitoare.

Apel către părinți.

Membrii direcțiunii, care este pusă în fruntea Asociațiunii naționale aradane pentru cultura poporului român, în sfătuirile lor își au privirea mereu ținută asupra situațiunii culturale, morale și materiale a poporului nostru. Cu multă durere a trebuit să constatăm, că poporul românesc din părțile noastre este lipsit de binefacerea luminării conștie, persistente și sistematice asupra acelor căi și mijloace, cari pot fi potrivite a scoate acest popor din întuneric, din lumea relor deprinderi și din mizeria materială.

Cu o durere și mai mare a trebuit direcțiunea să constate, că nici Asociațiunea Națională Culturală din Arad nu are la îndemână mijloacele acelei trebuitoare luminări. Lipsa materială ne împiedică a angaja în serviciul Asociațiunii măcar o putere intelectuală, a cărei chemare să fie exclusiv munca stăruitoare pentru organizarea unei activități conștiente întru îndreptarea sorții intelectuale, morale și materiale a poporului nostru, iar puterile intelectuale, de cari dispune societatea noastră, sânt angajate în lupta pentru existența lor proprie în așa măsură, că numai o mică și astfel absolut insuficientă parte a timpului, a activității lor o pot jertfi în scopul obștesc.

În această situațiune direcțiunea Asociațiunii, e necesită a se mărgini la o activitate prea puțin roditoare pentru păturile largi ale poporului nostru. Totuși gândul ei e mereu îndreptat spre aflarea mijloacelor de fericire pentru acest popor.

Și în chibzuirile sale asupra acestor mijloace direcțiunea Asociațiunii aradane a trebuit să constate, că una dintre cauzele cele, mai principale ale stagnării noastre în raportul moral, cultural și material este lipsa aproape desăvârșită a clasei industriale și comerciale în mijlocul poporului nostru. Românii, vorbim mai ales despre cei din provincia Aradului, nu-și dau copiii la meșteșug ori negustorie, ci-i lasă pe sate, fără pământ, slugi alora și pradă chinuitei vieți.

Prin toate satele din preajma Aradului

RÉTAY és BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cadelnițe, iconostase și icoane sfinte etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc. Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

casa cea mai frumoasă este a negustorului, apoi a birtaşului, apoi a meseriaşului. Şi aproape pretutindeni negustorul e străin, birtaşul e străin. Incolo sunt toţi români cari din sudoarea feţei lor fac palat negustorului, îngrăşă pe birtaş şi hrănesc pe meseriaş. La rândul lor apoi negustorul, birtaşul şi meseriaşul îşi bat joc de »valah« şi dau mâna cu aceia, cari lucră din răsuputeri să dureze pe veci această stare de lucruri, când românul e slugă, şi străinul e domn din banul şi cu votul nefericitului român.

Din banii pe care îi cheltuieşte românul în prăvălie, la birt, în cafenea, pe articlii, ce i cumpără dela meseriaşi, nu se mai întoarce în folosul său absolut nimic, căci toţi aceia, cari i-au luat banii, sunt străini, cari nu dau nimic la biserica românilor, nimic la şcoala românilor, ci din potrivă cu banii câştigaţi dela români şi cu familiile lor înstărite prin rodul muncii românilor, sprijinesc toate lucrările publice îndreptate împotriva românilor. Până când românii nu vor observa prostia acestor stări de lucruri, până atunci progresarea lor morală, culturală şi economică rămâne tot imposibilă. Poporul exclusiv agronom simplu, e material de exploatare pentru clasa industrială şi comercială.

Dar şi alte motive de natură economică ar trebui să îndemne pe români a-şi da pruncii la meşteşug ori la negustorie.

Familii se sporesc, pământul rămâne acelaş. Şi împărţirea infinită a moşiei străbune face oameni săraci din urmaşii părinţilor în stare bună, câtă vreme acestei împărţiri infinite a moşiei i-s'ar pune stavilă, dacă măcar unul-doi dintre băieţi ar părăsi coarnele plugului şi ar apuca la meşteşug ori la negustorie.

Industria şi comerţul pentru omul treaz şi harnic sânt mine de aur. Toate popoarele mari ale lumii prin industrie şi comerţ s'au îmbogăţit şi sărace au rămas numai chiar popoarele exclusiv agronome.

Pentru aceste cuvinte direcţiunea Asociaţiunii culturale din Arad a hotărît să adreseze către părinţii români rugămintea să-şi deie băieţii la industrie şi comerţ. Şi voim a observa, că acest sfat nu-l dăm numai celor săraci, ci mai vătos tocmai părinţilor în stare mai bună, căci astăzi şi învăţarea industriei şi a afacerilor negustoreşti cere cheltuială destul de însemnată. Roadele însă vor fi cu atât mai îmbelşugate.

Părinţii, cari ar dori să asculte sfatul nostru şi ar fi gata a-şi da băieţii la industrie ori comerţ să se adreseze notarului direcţiunii, dlui Vasile Micula, profesor preparandial, de unde vor primi toate desluşirile de lipsă.

Părinţi români, daţi-vă băieţii la industrie şi comerţ!

Vasile Goldiş,
directorul Asociaţiunii culturale din Arad.

Sinodul arhidiecezan din Blaj.

— Informaţie particulară. —

Blaj, în 23 Nov. 1909.

Marţi s'a întrunit aci sinodul arhidiecezan al eparchiei bisericii unite din Alba-Iulia şi Făgăraş. Au sosit din provincie 32 de protopopi şi 32 de preoţi. — La 4 ore p. m. s'a constituit comisia verificatoare compusă din 4 membrii, protopopii Togan din Sibiu şi Maior din Aiud şi preoţii Florian şi Ion Agârbiceanu, şi s'au verificat mandatele.

După verificare toţi membrii s'au prezentat înaintea Exc. Sale Mitropolitului Dr. Victor Mihalyi de Apşa, care a fost salutat de către părintel. Dr. E. Dăianu, protopopul Clujului în cuvinte bine simţite.

Exc. Sa a răspuns cu multă însufleţire la salutul delegaţilor credincioşilor săi.

A spus între altele, că are speranţa, că lucrările Sinodului vor fi împreunate cu succes, mai ales în nişte vremuri, când *duşmanii bisericii noastre s'au ridicat cu ură împotriva credinţei şi legii noastre strămoşesti*

Vorbirea Exc. Sale Mitropolitului a impresionat în mod viu pe membrii congresului.

Deschiderea Sinodului.

Micul târgşor al Blajului a îmbrăcat astăzi haina sa românească, obicinuită de odinioară. În piaţa cea mare erau adunate des de dimineaţă grupuri de oameni, în care prevalau uniforme preoţeşti.

La ceasurile şapte s'a început serviciul divin, care a fost oficiat de Exc. Sa mitropolitul, asistat de canonicii Dr. Bunea, Dr. Stefan Pop, Dr. Marcu şi Uilăcan,

Răspunsurile liturgice au fost date de corul teologilor, supt conducerea clericului Dragomir.

După sfânta liturgie întregă asistenţa a pornit spre curtea mitropolitană în frunte cu canonicul Dr. Bunea.

Îndată s'a format o comisie compusă din patru membrii, care a invitat pe Exc. Sa la Sinod.

La intrarea în sala de şedinţe preoţimea a intonat cântarea »Predispunătorul«. S'a rostit în urmă rugăciunea obişnuită, şi Exc. Sa deschide apoi şedinţa prin o cuvântare, care a înălţat toate spiritele.

În rezumat Exc. Sa a spus cam următoarele:

A prezentat situaţia preoţimei din arhidieceză în legătură cu congrua oferită în baza articolului de lege XIII din 1909. Spune, că preoţimea avea dreptul asupra acestui ajutor, care era exprimată de altcum şi în »Supplex libellus Walachorum« un decret împărătesc, chemat să hotărască drepturile poporului nostru.

Dă pe Exc. Sa face un scurt istoric al dispoziţiilor împărăteşti din trecut, luate în scopul de a ne uşura viaţa noastră în stat, explică momentele în care s'a născut legea prezentă, momente, ce nu pot fi privite cu aceeaşi mulţumire, ca în trecut, date fiind motivele ascunse care au hotărît crearea legii de faţă.

Conchide, că spiritul vremilor de astăzi nu ne este favorabil, şi pentru a putea înălţura orice neajunsuri este de lipsă o educaţie cinstită a clerului şi o calificare corespunzătoare cerinţelor acestor vremuri.

Aminteşte de soarta bisericii şi a şcoalelor noastre, de care trebuie în primul rând să ne îngrijim noi, înainte de a se îngrijii alţii, şi trece şi la catechizarea în şcoalele populare, care trebuie să ne privească în primul rând.

Cu acestea Excelenţa Sa deschide sesiunea

sinodului, implorând ajutorul şi binecuvântarea dumnezeiască asupra lucrărilor acestui sinod.

Vorbirea Exc. Sale a fost răsplătită cu aplauze călduroase din partea membrilor sinodului şi a publicului.

S'au trimis apoi două telegrame de omagiu Papei Pius X şi M. Sale Împăratului.

Iată şi textul acestor depeşi:

Către S. Sa Pius X,

Eminenţei Sale Cardinalul Rafael Merry del Vall, secretar de stat Roma - Vatican. Clerul arhid. de Alba Iulia şi Făgăraş, întrunit în sinod pentru a pertracta afaceri bisericeşti, îşi exprimă sentimentele de obediţă faţă de Preafericitul Părinte Piu al X-lea, îi jură credinţă şi cere binecuvântarea apostolică. Victor Mihályi arhiepiscop.

Către M. Sa Monarchul,

Cancelariul de cabinet a Majestăţii Sale Regale în Viena. Clerul arhidiecezei de Alba-Iulia şi Făgăraş, întrunit în sinod îşi depune omagiile înaintea preabunului Monarch şi recomandându-se în graţia înaltului patron al bisericii, cere binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Majestăţii Sale, dorindu-i o domnie fericită întru mulţi ani.

Se trece apoi la alegerea de notari, pentru întreaga sesiunea şi se aleg dd. G. Simu, Ibaşfalău, Emil Pop, Mioara, N. Aron, Fărăgău şi Enea Bota, Şard.

În urmă se aleg membrii în cele patru comisii: în comisia fondului de pensii, în chestia catechizării, chestia şcoalelor populare şi înfiinţarea unei bănci culturale, şi comisia ce o să se ocupe cu afacerile seminarului teologic.

Asupra hotărârilor luate, vă voi anunţa.

Visa Reuniunilor.

Conferinţa învăţătorească. Sîmbătă în 7:20 a l. c. s'a ţinut în Buteni adunarea de toamnă a învăţătorilor din tractul ppres. literal al Butenilor, la care au luat parte 36 înşi, şi au absentat 12 dintre, cari unii atât de neglijenţi, încît n'au aflat de bine a-şi trimite nici măcar scuzele.

După săvîrşirea chemării duhului sf. ne-am întrunit în şcoala inv. Perva, unde am ascultat o prelegere după metoda sunetelor vii. Sa propus în timp de 1/2 oră sunetele »i« şi »u«. A urmat apoi deschiderea conferinţei prin un discurs bine întocmit din bogatele experienţe a-le neobositului. preş. N. Boşcai, apoi sau ascultat disertaţiunile »Andrei B. de Şaguna« de tînărul R. Boşcai, »Cum se dedăm pe copii a scrie cu voie şi corect« de I. Borlea, şi prelegerea practică »Şesul cel mare al Ungariei« de Sidonia Voda; asupra acestei prelegeri s'a încins o discuţie ş'apoi sau decretat toate de succese, votîndu-se tuturor mulţumită. Sau discutat mai departe cu demnitate celelalte puncte din program şi dispoziţiile comitetului central. Acesta a fost cursul conferinţei, încolo înprejurările locale şi desintersul învăţătorilor din loc, au stîrnit indignarea învăţătorimeii. Plafonul salelor de inv. era înpodobit cu »sterguri naţionale« (?) Păreji rivalizau cu cerul, acesta era înpodobit cu nori naturali, ear aceea cu nori artificiali... Noul învăţător din loc G. Andreica abea a fost prezent vre-o zece minute, însă la timpul cînd trebuia să fie luat în şirul membrilor, se făcuse... camfor. Rele semne pentru Buteni! Asemenea s'a mai întîmplat un lucru neplăcut şi neîndatînat pînă aci între învăţătorii acestui tract, şi anume: o parte din elementul »modern« n'a avut răbdarea nici să ocupe loc în sală, încît — la propunerea membrului G. Precupaş, — învăţătorii mai serioşi au aflat necesar a introduce obiceiul de a se cefi lista prezenţilor şi la finea şedinţelor. Toma.

Din America.

Sfinţirea drapelului societăţii »Frăţia română«.

Încă din anul trecut în 16 Ianuarie 1908, în oraşul East Long-town, O, s'a înfiinţat această societate. În scurtă vreme a progresat minunat iar acum numără 118 membrii activi. La 21 Noembrie st. n. c. s'a sărbătorit cu mare însufleţire românească sfinţirea drapelului.

FEIWEL LIPOT utodai

Budapest

IX. Ipar utca 4.

Bănci de şcoală

Moblie de şcoală

Mobilă modernă de biurouri
şi fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de preţuri gratis şi porto franco.

Serbările inaugurale.

Arad, 25 Noembrie.

Cu cât ne apropiem de ziua de Sâmbătă, ni-se desfac tot mai mărețe conturile celor două zile de serbătoare ale presei. Putem cu drept cuvânt spune că aproape tot ce avem distins în societatea noastră românească, va fi concentrat aici Sâmbătă. Președintele partidului nostru, deputații naționali cu doamnele, reprezentanți fruntași din toate ținuturile locuite de români, cu graba nu ne aducem amintem de alt prilej, care să fi întrunit atâta lume distinsă. Frații noștri din regat au ținut să nu lipsească nici ei. Relevăm cu multă satisfacție atenția sindicatului presei din București, care ni-a trimis o foarte călduroasă depeșă și un delegat în persoana dlui Ioan Popescu. Presa românească poate fi mândră de aceasta atenție manifestată într'un chip într'adevăr magnific. Căci mi-ar veni greu a crede că o altă idee, ca aceasta idee obidită a presei noastre ar fi fost în stare să întrunească aceasta lume.

Comitet de primire.

Pentru primirea publicului la gară s'a constituit un comitet de primire. Comitetul de primire va aștepta, începând de Vineri după amiază, la toate trenurile. Membrii comitetului, vor purta, drept semn distinctiv, câte o crizantemă la butonieră.

Seara de cunoștință.

Vineri seara la orele 8 va avea loc seara de cunoștință, în sala mică dela Crucea-Albă.

Actul sfințirii.

Actul sfințirii va avea loc Sâmbătă la ora 12 din zi.

Banchetul.

La 1 va avea loc banchetul în sala dela Crucea-Albă. La banchet se primesc înscrieri cel mult până mâine, la d. Sever Bocu.

Festivalul.

Festivalul Reuniunii Femeilor Române se va începe la ora 8 $\frac{1}{2}$ la Crucea-Albă.

Bilete pentru serată se pot găsi la librăria »Tribuna« și la »librăria Diecezană«.

Pelerinaj pios.

Doi dintre foștii redactori ai »Tribunei« zac în cimitirul din Arad. Este întosul și mult regretatul slovac AUGUSTINI, căruia românii recunoscători și duloși săl frați de acasă l-au ridicat o frumoasă cruce în cimitirul din Arad, cu un bust în relief de bronz făcut de talentatul nostru sculptor Constantin Liuba, mort și el în floarea vârstei — și alt fost tovarăș harnic IOAN BRÎNDA

Se cuvine să ne aducem aminte în aceste clipe serbătorești de ei, amândoi ostași harnici, căzuți pe câmpul de onoare al luptelor noastre naționale.

Pentru a le da un tribut de recunoștință, se va aranja Duminecă la ora 11, după slujba bisericească, un pelerinaj pios la mormântul lor din cimitirul din Arad.

Audiția Literară și Muzicală.

Program:

1. V. Alecsandri: a) *Miorița*, baladă
b) *Rodica*, pastel
spuse de d-na Marilina Bocu.
2. b. v. Beethoven: *Cântec de pocăință*, cântat de d. Vasile Popovici-Oradea, cu acompaniament de pian.
3. G. Donizetti: *Aria nebuniei din opera »Lucia di Lammermoor«* cântată de d-na Lucia Cosma cu acompaniament de pian și flaut.

4. a) T. Mattel: *Non è ver*
b) P. Tosti: *Barcarola*
cântate de cav. Ferrari d'Albaredo cu acompaniament de pian.

P A U Z Ă.

5. * * *Doine*, solo de violină, executat de d. Popescu-Măderat, cu acompaniament de pian.
6. Gh. Dima: *Cântece populare românești*, cântate de d. Vasile Popovici-Oradea, cu acompaniament de pian.

7. E. Grieg: a) *Notturmo*

b) *Fest auf Froldhagen*, fantezie solo de pian executat de d. Liviu Tempea.

8. a) Tib. Brediceanu: *Cine m'aude cântând*
b) Tib Brediceanu: *Floare fui floare trecui*
c) Gh. Dima: *Mândruliță de demult*
cântate de d-na Lucia Cosma cu acomp. de pian.
Acompanimentul de pian: d. Liviu Tempea.

Expoziția obiectelor pentru loteria Reuniunii.

Se știe că pentru loteria Reuniunii femeilor române din Arad au sosit deja o parte din obiectele cari vor fi sortate. A fost o nimerită idee a Reuniunii de a improviza o mică expoziție din aceste obiecte, așezată într'o cameră din parter a palatului »Tribunei«.

Expoziția aceasta va sta deschisă Sâmbătă și Duminecă la dispoziția publicului.

Afluența.

Azi s'au anunțat asemenea numeroși participanți:

Din Cluj: D. Dr. Alexandru Vaida, deputat cu Doamna.

Din Craiova: D. C. M. Ciocăzanu, primarul Craiovei.

Din București: Ioan Popescu, delegatul sindicatului presei din București.

Din Timișoara: Dr. C. Crăciunescu, și Aurel Suci.

Din Oradea mare: Vasile Popovici și I. Tulbure.

Din Budapesta: Milan Hodja și Mateiu Bella, deputați naționali slovaci și Lucian Bolcaș, redactorul »Luptei«.

Din Brad: V. Damian, protopop și deputat.

Din Chișineu: Dr. G. Popovici cu Doamna.

Din Buteni: Dr. Teodor Burdan cu Doamna.

Din Govoștia: Gheorghe Moldovan.

Din Mândruloc: Iancu Ștefănuș, Gheorghe Ștefănuș.

Primirea de azi seara.

Azi Vineri, la acceleratul de 7 seara i-se va face o primire la gară șefului partidului nostru național d. Gheorghe Pop de Băsești, care sosește însoțit de dd. deputați Dr. Vasile Lucăci, Milan Hodja, Mateiu Bella și d. redactori ai »Luptei«. Rugăm publicul din Arad să binevoiască a ieși într'u întimpinarea lor.

Convocări.

În urma însărcinării, primite dela comitetul central al Asociațiunii, supt Nr. 740 1909, prin aceasta convoc membrii despărțământului Brad al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român în adunare cercuală pe Duminecă în 22 Noembrie (5 Decembrie) a. c. la 10 $\frac{1}{2}$ ore a. m. în biserica gr.-or. din Terățel.

Agendele vor fi:

1. Deschiderea adunării și alegerea directorului despărțământului și a comitetului cercual.
2. Revizuirea raționamentului comitetului cercual.
3. Stabilirea bugetului anual.
4. Acuirarea de membri noi pentru Asociațiune și încasarea taxelor de membri.
6. Prelegere populară: Din sfaturile unui plugar luminat, după cartea dlui C. Sandu-Aldea — eventual și altă prelegere, care se va însinua subscrisului cu 3 zile înainte.

Brad, 11/24 Noembrie 1909.

Stefan Albu
vice-directorul despărț.

Nouă audiențe.

Contele Tisza și d. Justh vor fi primiți la împăratul.

Coaliția se încurcă.

Arad, 25 Noembrie.

Serzația zilei de azi sânt noile audiențe care se pun în perspectivă. Conții Ștefan Tisza și Khuen Héderváry, dnii Zichy și Lukács și chiar d. Justh, șeful noului partid de opoziție, vor fi primiți, dacă ne putem încrede în știrile din Budapesta, în audiență la M. Sa.

Împăratul ar fi adresat în consiliul de coroană un ultimatum guvernului de azi cu hotărârea că miniștrii ori îl vor primi ori vor trebui să plece dela putere.

Grupul dlui Justh, dinpotrivă a hotărât să ia o atitudine de crâncenă opoziție, urmărind tactica obstrucției, dacă noul guvern va îndrăzni să ceară, fără concesiuni prelungirea bugetului pe anul viitor.

Coaliția ungurească e pusă în acest fel între două focuri: de o parte opoziția ungurească, amenințându-o cu o luptă de exterminare, de altă parte o politică de energie din partea coroanei, care amenință cu un nou regim anticonstituțional. Niciodată un partid nu a prezintat țării un aspect mai vrednic de milă, nevoind să se deslipească de putere și neavând nici curajul de a-și mărturisi în fața țării, tradarea de principii.

Iată știrile ce primim azi:

Nolle audiențe.

Budapesta, 25 Noembrie. (Dela corespondentul nostru). Se afirmă cu multă pozitivitate că fostul prim-ministru, contele Ștefan Tisza a primit o invitare telegrafică dela cancelaria de curte a M. Sale, spre a se prezenta Sâmbătă în audiență la M. Sa Împăratul. De-asemenea se afirmă că vor fi primiți în audiență și conții Khuen Héderváry, Zichy János, și d-nii Lukács László și Justh Gyula.

Situația guvernului devine critică.

Budapesta, 25 Noembrie. (Dela corespondentul nostru). Situația guvernului și a coaliției devine mai critică. Zilele trec pe nesimțite, se apropie sfârșitul anului și amenință cu un ex-lex. Partizanii coaliției sânt indispuși, căci prin tactica lor ei au pierdut orice popularitate în țară, fără a fi căpătat în schimb puterea, pe când partidul d lui Justh și a păstrat popularitatea și prin noua audiență a șefului ei, are nădejdea de-a ajunge la putere.

Ultimatumul împăratului către coaliție.

Budapesta 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). Toate ziarele de astă seară publică textul unui ultimatum pe care împăratul l'ar fi pus în consiliul de miniștrii guvernului. Ultimatumul ar cuprinde următoarele zece puncte:

1. Coaliția se obligă a executa pactul întreg dela 1906.
2. Până la executarea reformei electorale chestiunile militare rămân în suspensiune.
3. Camera va vota indemnitatea bugetului și recruții pe 1910.
4. Camerele votează cheltuelile extraordinare militare și avansul de cheltueli, pricinuit prin anejiune.

5. Constituția Bosniei și Herțegovinei cât și convențiile comerciale cu România și Serbia trebuie votate.

6) În chestia băncii împăratul acordă mână liberă cu condiția, că guvernul austriac va consimți la hotărârile celui ungar.

7) Guvernul actual rămâne în funcție.

8) Se va crea revizuirea definitivă a regulamentului camerei deputaților. În caz de nevoie se va dizolva camera și se vor face alegeri noi în scopul acesta.

9) Președintele consiliului e liber a prezenta M. Sale spre numire în postul de ministru pe oricare dintre membrii partidelor celorlalte care fac parte din coaliție.

10) După achitarea acestor îndatoriri va primi puterea partidul care va obține majoritatea la alegeri.

Justh la cârma?

Viena, 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). »N. Fr. Pr.« află că în curând se vor începe tratative între Justh și vechii liberali, pentru detronarea coaliției. Împăratul însuși dorește să dea puterea mai bine lui Justh, decât coaliției, căci acesta nu cere concesiuni militare și voiește votul universal.

În ce privește banca autonomă, împăratul este de credința că poate să dea aprobarea pentru 1917, căci pe deoparte poate sălii Ungaria să renunțe la banca independentă printr'un război vamal, pe de altă parte reforma electorală radicală va schimba astfel situația Ungariei, încât nimenea nu se va mai gândi la o astfel de bancă, pe când concesiunile militare odată date, nu se vor mai putea relua.

Naționalitățile și Justh.

Viena, 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). După știrea dată de »Vaterland« zvonul referitor la alipirea naționalităților la partidul lui Justh este neexactă. »Vaterland« spune, că naționalitățile sânt hotărâte să facă o crâncenă opoziție unui guvern coaliționist, așa că adeseori se vor întâlni cu Justh pe același teren, fără însă a avea loc o contopire.

Împăratul și Kossuth.

Viena, 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). »Vaterland« spune că de ieri încoace boierii unguri știu că împăratul nu permite ca în schimbul călcării de cuvânt, dovedite în afacerea votului universal să primească drept răsplătă concesiuni ungurești. Domnii coaliționisti nu vor fi așteptați doar ca universul să se bucure dacă fiecare zi i-se anunță că pe banii statului și cu bilete de tren gratuite să vie în fața lui, vin deputații prezintându-i omagiile lor, acel ministru al M. Sale care amenință necontenit cu opoziție împotriva coroanei, dacă nu i-se vor împlini dorințele.

»Tribuna« și deciziunea Împăratului.

Viena, 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). Unele ziare reproduc știrile »Tribunei«, referitoare la direcția politicii noastre viitoare pentru cazul când am fi nevoiți de data asta, în urma căroră Împăratul ar fi cerut să se schimbe politica față de naționalități. — Știrile acestea sânt comentate foarte mult în toate cercurile politice și se crede chiar că dacă sânt forma aceasta decizivă n'ar corespunde adevărului, totuși din felul cum Împăratul a tratat pe miniștrii unguri, reiese probabilitatea schimbării politicii șoviniste.

Vizita Moștenitorului la Împărat.

Viena, 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). »Neues Wiener Tagblatt« află, că îndată după consiliul de Coroană a avut loc o audiență a Moștenitorului de tron la Majestatea Sa.

Rezistența coroanei e invincibilă.

Viena, 25 Noembrie. (Dela corespondentul nostru). »Neue Freie Presse« constată că rezistența coroanei pare de neînvinș și prin faptul că situația s'a schimbat în rău pentru coaliția ungurească. În ziarele jidano-liberale, cari susțin coaliția domnește mare pesimism.

Planul de luptă al partidului Justh.

Budapesta, 25 Nov. (Dela corespondentul nostru). Despre planul de luptă parlamentară al partidului Justh se anunță din sursă bine informată următoarele:

În cazul că vechiul guvern va primi din nou puterea, partidul a hotărât cea mai strașnică obstrucție. Partidul se va împărți grupușoare supuse toate conducerii d lui Justh. Cele mai mici amănunte ale tacticii au fost stabilite, tactica ce se va urma în fața noului cabinet. Obstrucția tehnică va începe imediat la prezentarea lui în cameră, încât nu e nici o nădejde ca proiectul de indemnitate să poată fi pus la ordinea zilei. Partidul nu se teme de ședințele lungi de 16 ore cu cari guvernul îl amenință, deoarece în împrejurările de azi guvernul nu dispune de majoritatea, de două treimi, cerută de regulament pentru acest scop, pe când membrii partidului Justh vor fi totdeauna în număr complet în cameră. Peste câteva zile membrii partidului vor fi anunțați printr'o circulară despre modul stabilit pentru desbateri și fiecare membru va primi un rol bine stabilit și hotărât dinainte.

Aehrenthal și criza.

Viena, 25 Noembrie. (Dela corespondentul nostru). »Reichspost« spune că din izvor bine informat află că după consiliul de coroană ministrul externelor d. Aehrenthal ar fi propus guvernului unguresc o formulă cuprinzând următoarele: Guvernul execută pactul în întregime și în schimb are dreptul de a declara la cameră:

Ca și până acuma, guvernul va fi și mai departe pe punctul de vedere, cumcă contingentul se poate vota numai atunci dacă i-se va acorda cel puțin limba de serviciu în regimentele din Ungaria. Deocamdată însă prezintă, până la realizarea acestei concesiuni, proiectul contingentului de recruți.

Guvernul unguresc a refuzat însă, căci a declarat că nu poate primi puterea fără noi concesiuni.

»Reichspost« adaugă că guvernul prin faptul acesta s'a mărturisit prea slab de a obține contingentul de recruți în cameră și de a governa în general.

Parlamentul austriac.

Situația în Austria.

Viena, 25 Noembrie.

Discuția asupra propunerii de urgență în chestiile naționale continuă. Socialistul Seliger spune, că germanii trebuie să recunoască, că 9 milioane de germani nu pot să domnească asupra 16 milioane, de alte naționalități. De-aceea trebuie făcută pacea dându-se fiecărei naționalități dreptul ei natural.

Vorbește apoi primul ministru baronul Bienerth, apărându-și politica. Roagă apoi camera să grăbiască pentru a putea discuta provizoriul bugetar, care este extrem de important.

Discuția se continuă încă. Votarea se va face probabil mâine, când se va găsi și formula comună, pentru a se decide să se înainteze toate propunerile unei comisiuni, care să le discute în mod amănunțit.

Neînțelegerile din clubul polon.

Viena, 25 Noembrie.

Astăzi s'a ajuns în clubul polon la neînțelegeri, menite să spargă în două acest partid. — Partidul popular ține să treacă de partea uniunii slave. — În cazul acesta s'ar întări opoziția slavă și bugetul provizoriu n'ar putea fi votat. — Odată bugetul respins, cabinetul Bienerth s'ar vedea silit să-și dea dimisia.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Furt de acte oficiale.

New-York, 24 Nov. Secretarul de stat Knox, care să afla la o moșie a sa a observat pe un străin elegant, cum da târcoale în jurul casei sale. Întrebându-l ce caută pe acolo, i-a spus, că s'a rătăcit. Mai târziu a băgat de seamă, că-i lipsesc din casă o mulțime de hârtii importante, care tratau despre o mulțime de chestii internaționale pe care le studia Knox. Cercetările detectivelor au scos la iveală că hoțul nu putea fi altcineva decât străinul, de oarece o mulțime de lucruri de valoare au rămas neatrinse.

S'au pornit cercetări.

Vizita țarului bulgar la Conac.

Belgrad, 25 Nov. Regele Ferdinand al Bulgariei, reîntorcându-se spre Sofia s'a oprit aci, unde a fost găzduit la Conac, ca oaspe al regelui Petru. Deseară va pleca spre Bulgaria. La primăvară țarul bulgar va vizita pe vecinul său în mod oficial.

Conflictul între America și Nicaragua.

New-York, 24 Nov. Secretarul de stat Knox a declarat, că America va cere 100 de mii de dolari despăgubire pentru împușcarea celor doi americani în Nicaragua. În caz când republica ar refuza plata acestei sume, flota americană e gată să facă o demonstrație navală în fața Nicaragului și să debarce chiar trupe.

Se și fac pregătiri pentru acest lucru.

Paris, 25 Nov. Ziarul »Le Temps« află, că America a ordonat deja debarcarea trupelor în Nicaragua, deoarece ce, au fost arestați încă 17 americani.

Șeful constituționalilor croați în agonie.

Agram, 25 Nov. Șeful partidului constituțional croat Frank se află pe patul de moarte. În jurul lui s'a adunat familia și credincioșii lui politici.

Lupta anticlericală în Franța.

Paris, 25 Nov. Ministrul coloniilor a declarat, că guvernul va începe lupta împotriva episcopilor. Toți republicanii sânt dator să apere școlile laice.

Soarta ex-Sultanului.

Salonic, 25 Nov. Ex-Sultanul este separat cu totul de lumea din afară. Garda este mărită, iar închisoarea sa nu mai este villa Allatini de odinioară. — E o adevărată fortăreață înconjurată de ziduri înalte.

Noutăți la modă!

Cea mai bună și mai solidă sursă

recomandabilă de cumpărat pălării bărbătești este depozitul de pălării a lui WEISMAYR FERENCZ succesul lui Emmer

Fond. 1863.

Ferenc în Timișoara-cetate (Femesvár-belváros) str. Hunyadi.

Fond. 1863.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 25 Noemvrie a. 1909.

— **Vizita împăratului german la Viena.** Ni-se telegrafiază din Viena: Ziarul »Reichspost« anunțase, că moștenitorul de tron austriac a invitat pe împăratul Germaniei să-l viziteze. Astăzi »N. Fr. Pr.« află, că împăratul și împărăteasa Germaniei vor veni la primăvară la Viena, pentru a vizita pe Suveranul nostru. Cu prilejul acesta împăratul Wilhelm și moștenitorul de tron vor face o vânătoare pe domeniul din Eckartsan.

— **D. Mihai Velici se află mai bine.** Precum aflăm din Chișineu, starea sănătății dlui Mihai Velici merge spre bine. Toți românii din comitatul Aradului vor saluta cu bucurie știrea aceasta.

— **O învingere.** Ni-se scrie: Coaliția germană-sârbo-unită din Cenadul sârbesc acum anul a reputat o învingere la alegerea de reprezentanți comunali, — trântind candidații români ortodoxi.

— **Părintele P. O. apelând această alegere, care a făcut-o d. Hadfy, cu asistența mai multor jandarmi, în forul ultim s'a nimicit.** Miercuri la 11/24 Nov. a. c. s'a făcut noua alegere. Coaliția învingătoare de an s'a prefăcut, — a da cooperativă guvernamentală — în cooperativă germ-sârbo-unită, — cu scop de a trânti din nou pe bunii români din Cenadul sârbesc. Multămîță însă aprigități românilor de bine din Cenadul-sârbesc și a conducătorilor lor, cooperativă a suferit înfrângere; căci cu o majoritate de 2—3 voturi au fost aleși: George Dămian, Ioan Târziu, Pavel Rejel, Sava Blagoe și Const. Dogojie.

Alegerea a fost condusă de d. fibrău onorar A. Hrevrath — fără jandarmi.

Onoare lui și tacticii înțelepte, manifestată la acest prim debut al său în comuna noastră.

Alfa.

— **Moartea lui Taussig.** Moartea directorului dela Bodencredit — Anstalt asupra căreia am dat detalii la timp, impresionează adânc cercurile financiare din Viena.

O telegramă ne anunță că procurorul a dat ordin să se facă autopsia cadavrului, pentru a să constata cauza morții. Tapele din odaie au fost confiscate.

— **Crima din Viena.** Corespondentul nostru din Viena ne telegrafiază, că otrăvitorul ofițerilor nu a fost încă descoperit.

S'a constatat, că ofițerul care isprăvisse cursul în 1907 a primit din greșală numai pilulele și că otrava era destinată pentru unul, care isprăvisse școala în 1905.

În felul acesta se întărește tot mai mult bănuiala, că numai un ofițer gelos de avansarea colegilor săi, s'a putut hotărî la o astfel de faptă îngrozitoare.

Astăzi s'a imprăștiat zvonul, că un ofițer ar fi fost arestat. Până acum încă nu s'a confirmat aceasta veste. Împăratul însuși este foarte mâhnit de întâmplarea aceasta și zilnic primește raport despre mersul cercetărilor.

— **Intîmpinare.** Pimim următoarele: Onorată redacție, referitor la cele publicate suptrubrica »Scrisoare din Oradea-mare« în numărul din 23 Noemvrie 1909 a »Tribunei« avem de observat următoarele:

Din cele scrise de corespondentul d-voastră numai atât corespunde adevărului, că noi de fapt vîptuim la »Mensa academica«, — celelalte le declarăm, și la caz de lipsă le vom și dovedi de neaccevăruri sfruntate și vădit tendențioase.

Nu ni-s'a impus nici o condiție, cu atât mai puțin astfel de condiții, de cari inventează d. »corespondent«, — ci din contră, când am intrat la »Mensa«, ni-s'a dat garanță, că vor fi excluse orice fel de vorbe ori fapte, cari ar putea jigni sentimentele noastre naționale. Și acesta a fost primul motiv, pentru care am primit acest beneficiu; iar colegii unguri nu numai că s'au ținut de cuvânt, ci deși le-am declarat, că în che-

stunile noastre naționale suntem întru toate de acord cu »deputații naționaliști români«, — totuși au dovedit față de noi o rară și surprinzătoare preveniență.

Am crezut apoi de bine să ne folosim și noi de dreptul, ce-l au românii la aceas'a »Mensa academica«, la înființarea căreia au contribuit cu creșterea lor nu numai înaintașii noștri români, ci am contribuit noi și vor contribui urmașii noștri.

Cu cântări »naționale ungurești« nu ne-am ocupat și până va exista duiioasa noastră doină — singura tălmăcitoare a dorului nostru, a sufletului nostru românesc, cântări înspirate de sentimente străine — nu vom cânta!

Pot spune de altcum bunii noștri români din Orade, au oare nu suntem noi — cei ponegriți — între cei mai activi membri ai reuniunii noastre de cântări »Hilaria«; nu suntem noi cei mai pasionați participanți la toate mișcările românești din loc; nu suntem noi cei dinții, cari înregistram cu cea mai grea durere loviturile neamului nostru românesc, și cu cea mai sinceră însufiețire evenimentele fericitoare pentru iubitul neam românesc?

Și nu vom suferi nicidecum, ca cineva să ne atace în ce avem mai scump, în sentimentul nostru național; dar nici ca cineva să ne conteste curățenia acestui sentiment. *Iustin Capra, Cornel Neagu, stud. iur. an III. Cheorghe Costa, Iosif Mangra, stud. iur. an II. Teodor Vasca, Stefan Lele, stud. iur. anul I.*

Am publicat din scrisoarea d-voastră ceace poate fi de interes pentru public și pentru reabilitarea d-voastră și am omis cuvintele aspre și nemeritate la adresa corespondentului nostru, care este de bună credință și n'a vrut să vă aducă vre-o jignire. Din potrivă credem că v'a făcut un serviciu; pentru că v'a dat prilejul să vă arătați sentimentele d-voastre frumoase, cari am dori să vă călăuzească în toată viața. Corespondentul nostru n'avea nici un motiv să vă defaime a prins și el vestea, — dovadă că ea exista — și a dat-o mai departe. V'a dat prin urmare prilej să o infirmați, și să risipiți o calumnie împotriva căreia nu vă puteați apăra.

— **Ciocnire de trenuri.** Ni-se telegrafiază din Cernăuți, că astăzi s'a întâmplat în gara de acolo o puternică ciocnire de trenuri. Patru voiajori au fost grav răniți, iar șapte dintre ei mai ușor.

— **Colecție de mărci.** Cea mai scumpă colecție de mărci postale din lume a cumpărat-o W. H. Peckitt din Anglia cu 600 mii de coroane. Mărcile postale vechi moldovene de câte 8 parale, sânt cele mai bine căutate. Să dă pe ele câte 3 mii lei.

— **Atentat contra lui Stolypin.** Poliția a arestat în gara din Petersburg pe un individ îmbrăcat țărănește, despre care se credea că plănuiește un atentat contra lui Stolypin. Țăranul avea pe amândouă brațele câte un coș mare, și când să iasă pe peron în imbulzeala cea mare izbîndu-se de lume s'a descoperit unul din coșuri. Cei din jurul lui au observat că coșul e plin cu arme. Sergenții au pus mâna pe el și când au descoperit celalalt coș au văzut că e plin cu bombe. Străinul a refuzat să dea orice indicii asupra persoanei sale și a armelor ce avea asupra-și. Printre armele din coșuri poliția a descoperit o hârtie mototoliță pe care era scris »Fontana«. Se crede că atentatul a fost îndreptat contra lui Stolypin, care locuiește în palatul ministerial din »Fontana«.

— **Necroloage.** Primim următoarele anunțuri funerale: Subscriși cu inima frântă de durere, vă aducem la cunoștință, că neuitata noastră soție, soră *Ana Chirilă* nasc. *Beltechi* după un morb scurt, împărtășită fiind cu sf. Taine ale muribunzilor a răposat în Domnul Luni, în 9/22 Noemvrie a. c. seara la orele 9. Inmormântarea scumpei defuncte a avut loc Miercuri, în 11/24 Noemvrie a. c. la 11 ore a. m. în cimitirul gr-or. român din Șilindia. Șilindia, 10 23 Noemvrie 1909. În veci amintirea ei! Axente Chirilă soț, Maria Beltechi, Irina Beltechi, surori, Paulina Beltechi, Catalina Beltechi, Leonte Beltechi, Teresia Beltechi, verișoare, Ioan Cure, Ioan Chirilă, Gavrilă Chirilă, Eva Chirilă, cumnași, cumnată: Aurel Cure; Cornelia Cure, Iuliu Cure, Mărioara Cure, Alexandria Cosma, nepoți, nepoate.

— Subscriși cu inima plină de durere vestim tuturor redenhilor, amicilor și cunoșcuților, cumcă iubita noastră fiică, soție, mamă, soră și cumnată, protopresbitera *Eliza Teculescu* nasc. *Comanescu*, după lungi și grele suferințe a încetat din viață azi la 11 ore a. m., în anul al 36-lea al etății și al 17-lea al fericitei sale căsătorii, fiind împărtășită cu Sfintele Taine. Rămășițele pământești ale iubitei reposesate s'au depus spre v cinică odihnă în cimitirul gr. or. din Codlea, Joi în 12/25 Noemvrie 1909, la ora 2 după amiază. *Codlea, în 11/24 Noemvrie 1909. Jalnica familie.*

— **Catastrofa din Cherry.** Ni-se telegrafiază din Londra amănunte foarte înduioșătoare asupra catastrofei miniere din America nordică. Până acum au fost scoase din adâncimi 168 de cadavre, care zăceau ori în grămezi îngropate, unul peste altul, ori răslețite prin ganguri, unde se refugiaseră de puterea gazurilor, otrăvitoare. Fuga lucrătorilor în momentul exploziei a fost împiedată de stânci grozave, cari li-au astupat drumul. Cei închiși își săpau cu mâinile ventilatoare, atât de mult li chinuiau gazurile.

În buzunarul unui lucrător s'a găsit un jurnal, în care specificase evenimentele, până atunci, când n'a mai putut scrie și și-a dat și el duhul.

Amintim ca o curiositate fazele grozave prin care au trecut lucrătorii, până când moartea i-a scăpat de chinuri:

Sâmbătă dimineața ora zece — scrie nenorocitul lucrător — mai trăim aproape toți. Avem vase cu apă și gazurile otrăvitoare ne omoară. La ceasurile 9 seara am mai rămas foarte puțini. Unii au luat-o fuga în ată parte a gangului și n'au revenit încă. Duminică la șapte dimineața ni-e foame, frig și nu avem aer. Ne facem vânt cu capacele de apă. La 6¹/₂ gazele pătrund din toate părțile. La 10¹/₂ am pierdut orice speranță.

La 12 am făcut trei ventilatoare. La 3 murim de lipsă de aer, avem șase ventilatoare.

Luni dimineața frig, foame, slăbiciune. Ora 3 și jumătate mai respirăm încă, dar simțim că viața ne părăsește și se apropie sfârșitul.

Aci se isprăvește jurnalul.

x **O femeie cruțătoare** dacă extratipul erde cele și rum le cumpără dela mine, cruță 100—200% din bani. Se poate căpăta compoziție de rum fin, ezenții de liqueruri: absynth, allasch, anisett, băutură amară engleză, de caisă, pere regale, cacao, ciocoladă, curacao, carthausă, lămîie, nucă, cafea, chinin, smeură, marasquină, vișină, menthă, portocală, punciu, rostopcin, silvoriu, vanilie, în dose de cite de 50 fileri, din cari se poate pregăti 1¹/₂—2 litri de liquer. La comanda de 10 sticle dau ladă gratis și expediez gratis. Esență de apă de Colonia excelentă. 1 dosă pentru pregătirea 1 litru apă de Colonia — Eau de Cologne — 1 cor. Corespondența și în limba română. Modul de întrebuițare se dă la fiecare sticlă. — Dobay Kálmán, drogerie la »Crucea roșie« în Békécsaba, Vasut-utca.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumerii, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, prafuri pentru dame, cremă de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă. Toffelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: »la un corn« în Kolozsvár.**

Economie.

»Ustredna banka úcastinny spolok« Buda-pest V. Sas u. 24, s'a înființat nu demult pe piața din Capitală cu sprijinul institutului »Ustredni banka ceskych sporitelen«. Lărgindu-și în măsură considerabilă cercul de activitate, în zilele aceste s'a mutat în localuri mai încăpătoare. Capitalul societar e deocamdată de 200.000 cor. care e plătit întreg. Se ocupă cu efectuarea a tot felul de tranzațiuni de bancă. Corespondența se poartă în limbele: boemă, slovacă, română, sârbo-croată, nemțiască, franceză și maghiară. Direcțiunea e compusă în modul următor: Președinte: Francisk Skicsak, deputat dietal, mare comerciant. Membri: Milan Hodza, deputat dietal, proprietarul ziarului »Slovensky Tyzdennik«, Dr. Aurel Vlad, deputat dietal, avocat, Metod Bella, deputat dietal, preot, Dr. Ioan Wagner, prim-officiant la Institutul »Nemzeți Baleset«, Vladimir Makovicky, directorul executiv al băncii

»Hitelbank« in Rozsahegy; Dr. Silenny Vaclav, avocat etc., Adolf Kral și Hugo Zecal, directorii filialei din Brünn a băncii »Ustredni banka ceskych spontelen«.

Plata grânelor din Arad.

24 Noembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 1000 mm.	14.—14.30
orz 100 mm.	9.10—9.20
ovăs 100 mm.	7.—7.10
secară 100 mm.	6.70—80
păpușoi 800 mm.	5.80—60

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 24 Noembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul
Orzu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — —	28 » 80—29 » 80 «
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 «
Bănățianesc — — — — —	28 « 95—29 » 90 «
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 «
Secară de calitate I. — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie	19 » 55—19 » 65 «
Orzul de nutreț, calitate I.	14 » 75—14 » 95 «
Ovăs de calitate I. — — —	15 » 70—16 » — «
Ovăs de calitate a II. — —	15 » 40—15 » 60 «
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — «

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare.

<i>Politica românilor din Ungaria</i> , trecut prezent, viitor de B. A.	C. 1.—
<i>Organizațiunea creditului prin băncile românești</i> , un studiu de Eugen Brote »	1:50
<i>Votul universal</i> , de Romul Boilă adv. »	1.—
<i>In clasa cultă</i> , nuvele de I. Agârbiceanu »	1:80

Cărți școlare aprobate:

Istorie biblice de N. Crișmariu	» —40
» bisericești	» —40
Catechism	» —50
Istorie morale de Dr. Petru Barbu	» —30
» biblice » » » » »	» —30
» bisericești » » » » »	» —30
Catechism	» —40
Istorie biblice, de Petru Popa	» —45
Abcdar de I. Moldovan, și consoții	» —40
A doua carte de cetire	» —40
A treia carte de cetire	» —60
A patra » » » » »	» —60
Carte de cetire pentru clasele 5 și 6, de I. Moldovan și consoții	» 1.—
Maghiara pentru clasele 1—3, de I. Groșorean și I. Moldovan	» —50
Maghiara pentru clasele 4—6, de I. Groșorean și I. Moldovan	» —50
Gramatica română, de I. Groșorean	» —40
Abcdar metodelor Gabel, de Iuliu Vuia » » » » »	» —40
» sunetelor normale de Iuliu Vuia	» —40
Instrucțiune p. Abcdar Gabel de I. Vuia	» —80
Carte de cetire p. cl. 2 » » » » »	» —36
» » » » » « 3—4 » » » » »	» —50
Limba română	» —60
« maghiară partea I. » » » » »	» —50
« » » » » » II. » » » » »	» —50
Aritmetică p. cl. 2, 3, 4 » » » » »	» —60
» și geometrie	» —36
Geografie și constituție	» —60
Istoria Ungariei	» —40
Economia rațională	» —56
Fizică și chimie	» —50
Istoria literaturii române, de I. Stanca » » » » »	» —40
Exerciții intuitive, de I. Vancu	» —50
Geografia Ungariei, de I. Stanca	» —30
Rugăciunile școlarelor	» —50

Sentinela cântărilor bisericești-române, puse pe note, de Terentius Bugariu » 20.—

Harta etnografică a Transilvaniei, de Nicolae Mazere profesor » 4.—
Supliment la harta etnografică de N. Mazere

Jocuri românești I. (piano solo) de Tib. Bradicianu Cor. 4.—
Jocuri românești II. (piano solo) de Tib. Brediceanu » 4.—
Jocuri românești III. (piano solo) de Tib. Brediceanu » 4.—
Doine și cântece I. (voce și piano) de Tib. Brediceanu » 4.—
Doine și cântece II. de Tib. Brediceanu » 4.—
Nu m'abandona, romanță p. voce și piano, aranj. de A. Bena » 1.20
Arma noastră să ne fie, cor. bărb. de Const. Savu
Gândul meu la tine sboară, cor bărb. de Const. Savu
Mizeria, cor bărb. de Const. Savu
Dorul mamei, cor bărb. de C. Savu
Pe mal, cor bărbătesc de Const. Savu
Cântec de toamnă, cor bărb. de C. Savu 3.20
La Olt, cor bărb. de Const. Savu
Ferentarul (Roșiorul), cor bărb. de C. Savu
Mi dor, cor bărb. de Const. Savu
Heruvic la lit. înainte sfințită, cor. barb. de Constantin Savu
Rădicat-am (Priceasnă) cor. bărb. de C. Savu
Funebrale cor. bărb. de Const. Savu

Călendar pe anul 1910.

»Călendarul dela Arad«	» —50
»Călendarul dela Arad«	» —30
»Călendarul Poporului român«	» —40
»Călendarul național«	» —36
»Călendarul Aurorei«	» —40
»Călendarul Poporului«	» —40

Ilustrate din România cu 10, 16, 20 și 42 fil. bucata. Ilustrate cu palatul ziarului »Tribuna« 10 fil. bucata.

Tot dela librăria noastră se mai pot procura revizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a.: scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii, călătorii etc. etc.

Ori-ce comandă de cărți și prețul lor este a se adresa către: *Librăria »Tribunei«, Arad, strada Deák Ferencz Nr. 20.*

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30 fileri, pentru porto postal.

Poșta administrației.

George Achim, T.-Szt.-András. Am primit 2 cor. după cărțile noastre, mai ai de plătit 50 fil. pe anul 1909.

George Olariu, Pogonești. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1909.

Nicolau Ardelean. Am primit 4 cor. abonament până la I/VI 1910.

Nicolae Ciurciu, Bogda. Am primit 3 cor. abonament până la finea anului 1909.

Lazar Bechira, Cecla-Rom. Am primit 7 cor. abonament până la finea anului 1909.

Ioan Rodois, Paraș. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1909.

Emeric Balla, Bulza. Am primit 6 cor. abonament până la finea anului 1909.

Chirilă Roman, Șelțin. Nu datorezi nimic pe anul 1909.

Mihuț Crăciun, Algești. Nu datorezi nimic pe anul 1909.

Constantin Costea. Am primit 4 cor., în 19 August, din cari 2 pe anul trecut. Mai ai de plătit 2 cor. pe anul 1909.

Petru Mecescu, Cheveresul-mare. Nu datorezi nimic pe anul 1909.

Truș Păianu, Secusigl. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1909.

Anania Vucu, Zorlențul-mare. La librăria noastră costă 330.

Vasile Belințian, Monoroștia. Nu datorezi nimic pe anul 1909.

Grigorie Storaș, Bătaia. Nu datorezi nimic pe anul 1909.

Simion Petrina, Sinitea. Am primit 2 cor. abonament până la finea anului 1909.

Avram Tirilă, S.-András. Mai ai de plătit 1 cor. pe anul 1909.

Simion Ochian, Satul-nou. Nu datorezi nimic pe anul 1909.

„Emulsiunea Scott”

previne cu siguranță tuturor boalelor serioase,

cum e »Vărsatul (pojarul, cozace)

etc. Ceice fac prima încercare sunt

sunt foarte surprinși de repentina

recăștigare a sănătății.

„Emulsiunea Scott”

se distinge mult mai ales prin curățenia ce o caracterizează. E foarte corespunzătoare în deosebi pentru ginginele gingașe și mistuirea slăbită.

Prețul unul flacon original 2 cor. 50 fil.

Se capătă în toate farmaciile.

Redactor responsabil Iuliu Giargiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Telefon 247.	DUMITRU MUREȘIAN, institut Cromo-Litografic. — TIMIȘOARA, — Temesvár, Balázs-tér. (sub banca »Timișiana«).	Telefon 247.
Primește toate lucrările aparținătoare acestei branșe, precum: scompturi, planuri, hârtii de epistole, placate și vignete, mape, nu altcum și anunțuri de cununie, bilete de vizită, invitări la baluri și — concerte, etc. —		
Efectuește multiplicarea cea mai promptă a mechano-autografeilor, pe lângă prețurile cele mai favorabile.		
Să sprijinim instituțiunile românești căci numai așa vom înainta!		

cele mai noi modele de desemn se trimite gratuit. Premiat la expoziția din Cincibiserici (Pécs) medalie de aur. Se poate comanda la **Takáts Endre**, învățător de stat în Győr.

In atențiunea învățătorilor!

Colecțiunea de **revizite economice** pentru școlile pop. prețul 50 cor.

Mașina de calculat sistem Takáts, cu globurile acățătoare pentru cl. I. 26 cor. Mașina de calculat mică de mână, sistem Takáts o buc. 16 fil. (catalog de prețuri despre

Cine a făcut biserica din Pocola ?

— Mulțămită publică. —

(Continuare.)

Slatina. Dam. Medre 3 cor. Maximian Pavel, Elena Maxinecu câte 1 cor. Total 5 cor.

Mramorac. Bis. gr. or. 5 cor. Adam Bojin, Savu Gațu, Nic. Sofariu, Simion Popoviciu, Traian Popoviciu câte 1 cor. Vasa Buzeasca, 60 fil. Petru Petruc N. N. câte 20 fil. N. N. 10 fil. Total 11 cor. 10 fil.

Calina. Sf. B s 2 cor. Nic. Blaj, Teod. Drugariu, câte 1 cor. Teod. Boru 60 fil. Petru Dia, Iosif Beța câte 40 fil. Achim Boru, Teodor Putnic, Druia Cojmățiu, Petru Mustața câte 20 fil. Iancu Beța 70 fil. Total 6 cor. 90 fil.

Valea-Bolvașnița. Sf. bis. 1 cor. L. Grozăvescu 40 fil. Iancu Roșet, Iosif Damilescu câte 20 fil. Cor. Grozavescu, Ion Drăgan, Ion Damilescu, Iancu Vasilescu, Trail Brancu câte 10 fil. Ioan Grozăvescu 6 fil. Petru Blidar, N. N., N. N. câte 4 fil. N. N. 2 fil. Total 2 cor. 50 fil.

Voltec. Cu tasul 3 cor. **Abrud.** Simion Stoica 3 cor. **Ezeres.** Biserica 3 cor. Ioan Stoica, Ioachim Jurca câte 1 cor Total 5 cor.

Stamora rom. Valeriu Petroviciu, Teod. Putcoviciu câte 1 cor. Total 2 cor.

Lăpușnicel. Cu tasul 2 cor. **Lăpușnic.** Comuna bisericească 20 cor.

Ciuchiciu. Bis. or. rom. 10 cor. Ion și Emiția Lăpădat 4 cor. Mina Nemorean, Vasile Drugoi câte 2 cor. Vasile Batri, Jivan Belca, Iacob Brânză, Iosif Drumar, Gh. Lința, Livia Lința câte 1 cor. N. N. 40 fil. Total 24 cor. 40 fil.

Căpruța. D. Maci, Teodor Cosma, Ivan Suciuc câte 1 cor. Aurelia Maci 50 fil., Gerasim Papa 60 fil. Ion Sîrgu 40 fil. Persida Sulindan, Maria Căprucean, Dionisie Jirju câte 30 fil. Ivantie Jirju, Petru Faur câte 20 fil. Total 5 cor. 80 fil.

Parța. Bis. or. rom. 2 cor. Ioan Russu 40 fil. Maria Russu 30 fil. Antonella M. Russu, Tiberiu, C. I. Russu câte 15 fil. Total 3 cor. 20 fil.

Minead. Cu tasul în sf. biserică 2 cor. 50 fil. **Sipet.** Teodor Cioloca 2 cor.

Naldăș. Svezozar Mutașcu, Romul Pitic, N. N. câte 1 cor. Total 3 cor.

Intorsora G. Negrescu 1 cor. **Cuptoria.** Sf. bis. 2 cor. 62 fil. sf. bis. din Crusoveț 1 cor. Cu tasul din Crusoveț 72 fil. Total 4 cor. 52 fil.

Vlaicovaf. Cu tasul 1 cor. 93 fil. Emil Micu 1 cor. Cornelia Nicolescu 20 fil. Total 3 cor. 13 fil.

Bistrița. „Bistrițana“ 5 cor. **Gattaia.** Gergiu Gașpar 3 cor. Elena Gașpar 1 cor. Total 4 cor.

Straja. Bis. gr. or. 5 cor. **Parhida.** Bis. gr. or. 3 cor. **Miersăg.** G. Dudulescu 5 cor.

Darvas. Ioan Goron 1 cor. G. Pop, Ion Goron, M. Goron câte 50 fil. Alex. Gurbădan 30 fil. Ioan Lengel 20 fil. Total 3 cor.

Hânțușor. Ion Mera 1 cor. Mai mulți creștini 1 cor. 02 fil. Total 2 cor. 2 fil.

Dalboșef. Comuna bisericească 5 cor. G. Danescu, Ion Peța, Petru Budescu, Gligore Cherebă, Petra Câmpian, Ion Bobolașiu, Pauna Bobolașiu, Vasile Perina, Vasile Mondoc, Ilie Imbrescu câte 1 cor. Ioan Valuțan, Nicolae Epure, Ilie Câmpian, Nistor Dumitru, Iacob Dumitru, Iosna Pitigame câte 40 fil. Nistor Usat, Iosif Curia, câte 30 fil. Catalina Lala, Nicolae Marcu, Filip Budescu Nic. Câmpian, Vasile Serafin, Petru Serafin, N. e. Mircea, Petru Hagea, Nic. Lepa, Ștefan Stoinel, Ștefan Budescu câte 20 fil. Total 20 fil. 20 fil.

(Va urma).

ANUNȚ.

Recomandăm proprietarilor de vii cu toată căldura tovarășia agricolă românească „Mugurul“ însoțire economică comerțului ală în Elisabetopol (Erzsébet város) care vinde altoie de viță de vie de de toate speciile precum și viță americană cu și fără rădăcină și la dorință însoțirea dă instrucție gratis ori cui în toate ramurile viticulturii.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 112697.

4 Novembrie 1909.

Publicațiune.

A 41-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 4% amortizabilă din 1889 împrumutul extern de 50,000.000 lei se va efectua în ziua de 2/15 Decembrie 1909 la orele 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 469.000 proporția următoare :

47 titluri de câte 5.000 Lei	235.000
187 » » » 1.000 »	187.000
94 » » » 500 »	47.000

328 titluri pentru o valoare nominală de Lei 469.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
a Statului și a Datoriei Publice.
S. Quintescu.

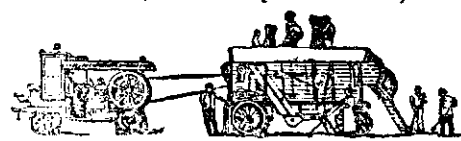
Un candidat de avocat și un scriitor

afă aplicare momentană într-o cancelarie advocațională. A se adresa la administrația »Tribunei« în Arad.

Neugebauer Antal primul atelier de mașini agronomice și turnătorie de aramă.

— Fundată la anul 1858. — **SZOLNOK** Casa proprie și fabrică Tiszapart.

Pregătește: căzane cu aburi pentru mori nouă, dulapuri noi rezistibile focului, dulapuri pentru fum, hornuri de fier, basenuri și vâlăie, osii pentru mașini etc. și tot felul de vârsări de aramă și fier după desen, măsură și muștră.

Pluguri de fier cu unu și două pantere brevetul cel mai nou, mașini de sămănat cu rinduri cu și fără păreche, greble pentru adunatul fânului, umplătoare și tăietoare de fân, mașini pentru săpat, mașini secerătoare, grape. Motoare cu benzină, petrolu, gaz și oleiu brut sistemul cel mai nou, gradatoare și țevi de cazane. Mașini folosite se pot schimba. Instrumente economice. Instrumente pentru manipularea vinului s. a. presse, zdrobitoare de struguri, stropitoare etc. și articole pentru lăptărie. — Fântâni cu pompe și tulumbe, precum și burdufuri de câneapă și gomă. — Orice reparațiuni și transformări se efectuează ieftin.

Nou! Atrag atențiunea proprietarilor de mori, fabrice de spirt, fereșăe, proprietarilor de pământ, mașine și orice soi de motoare asupra celor mai noi **Nou!**

3 mașini sfredelitoare

construite și pregătite de mine, cari întrec orice alte mașini sfredelitoare. — Sfredelitoarele acestea se pot folosi la mașini de orice mărime și lungime, la locomobile și motoare-pompe și la orice osii roase, precum și la apeducte deodată și așa cu o mare siguranță se poate sfredeli, oriunde în moară sau alt loc, de la 100 mm., până la 1500 mm., fără ca sulul de sfredelit să se desfacă, iar avantajul principal e, că mașina fiind făcută din oțel și oțel vârsat, este ușoară. — Sfredelituri cu mașina ori-unde la fața locului.

Schwalb Kálmán și soț.

fabriță de metale, de elia:
:: sornice de turu și de ::

lanțuri

 patentate.

BUDAPESTA
VII. Strada Dembinszky 32.

Se fabrică. lanțuri patentate, din aramă tare presate prin ce posed o capacitate ire-sistibilă; precum și lanțuri îmbrăcate în aramă roșie pentru decorat mobile, în toate formele.

Fabricație de prima calitate și unică.

Catalog ilustrat la dorință gratuit u și franco.

De prezent cea mai lefînă și cea mai bună

Pumpă pentru tragerea vinului,

se găsește în organizațiunea inventată în anul 1872 a lui

ANTON OSTHEIMER

fabricant de mașini

VERSEZ—Vrșeș, Urbáni ut.

O pumpă pentru tragerea vinului cu prețul 96 cor.,
o pumpă pentru tragerea oțetului prețul 100 cor.

Pumpele acestea se pot folosi și la stingerea focului și udatul grădinilor. Consumă pe oră 50 hl.

In atențiunea celor ce zidesc case!
— și a proprietarilor de vii! —

Fabrică de cement in Pâncota,
LENGYEL SANDOR és Társa.

Telefon Pankota 9.

Pr'meste spre lucrare cu beton beton de fier:
iesle în grajduri, bazine pentru apă și comină, etc. fântăne și alte canale; fundamente și altele.

Liferează:
țevii de cement în diferite mărimi, țevii de fântână, țigle pentru acoperiș, valaie spre diferite scopuri, vase de apă de ploaie și pentru stropirea viței, plăci de cement, cement de portland ș. a.

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare

„Calendarul Național”

pe anul 1910.

Întocmit de redacția foilor dela Orăștie. — E și mai frumos ca cel de anul trecut!

In fruntea Calendarului e: *Monumentul ridicat la Sibot* (lângă Orăștie) vitejei românești de pe Câmpul Pâinii, și desrierea acelei lupte mari a lui *Paul Chinezu care cu Români săi bănățeni a scos din gura morții pe Săcu, Ungurii și Sașii înfrânți de Tuci*, — și a potopit aci 30.000 de Turci! Ungurii o scriu ca o vitejie ungurească. Calendarul Național pe 1910 dovedește, că ea a fost o strălucită biruință a Românilor asupra păgânilor!

— Urmează 12 chipuri negrăit de drăgălate, înfățișând pe inaltele persoane dela Cartea Română: *Prineasa Maria*, cu cele 2 fiice ale sale și cu cei doi Păinți: *Carol și Nicolae*, în cohtume naționale, ele ca drăgălașe *fărăncuțe*, ei ca minunați *ciobănel* românilor... Atât sunt de frumoase că nu să pot descrie, ei trebuiesc văzute! — Vin apoi:

— *Minunile firii din fundul mărilor*: 5 chipuri de caracude (animale foarte ciudate, cu sute de brațe) — Chip de *zidiri uriașe* în New York! — Tren de murte, cu roa e și dinți — Miri saxoni, în ciudatele lor haine de nuntă. — O minna americană: *Stâncă ce se tot mișcă*, așezată pe coasta unui colț de peșteră, și nu cade! Foarte interesantă! — *Napoleon cel mare*, când vine înfrânt din Rusia, și istoria acelei groznie războin, care e începutul apusului lui Napoleon. Mișcător și interesant! — Și alte chipuri. Apoi material de cetii; poezii, știță, povești, haz, poezii populare și altele, foarte alese și desfătătoare: **Prețul unui Calendar Național e numai 18 cruceri (36 fil.) și 5 fil. porto, așadară 41 fileri cu poșta cu tot.** — Dacă trimiteți banii pentru 5—10 Calendre, le rapo i în loc de 18 cr. numai cu 13 cr. (26 fil) unul, — și-ți vin franco (poșta plătită acasă. — Dacă trimiți banii pentru mai multe calendare ca 10, le plătești cu numai 11 cruceri (22 fileri) unul, — având însă a-ți plăti însuși porto la scoaterea pachetului dela poșta. — Cei ce le cer ne plătește înain'te spre vânzare, cu legământul de a le plăti după ele vând, le capătă cu 13 cr. (26 fileri) unul, având, însă a-și plăti e porto la scoaterea pachetului dela poșta.

Se capătă la administrația foilor:

„**Libertatea**” și „**Foaia Interesantă**”,
în Orăștie-Szászváros, și la

„**Librăria Tribunei**” Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

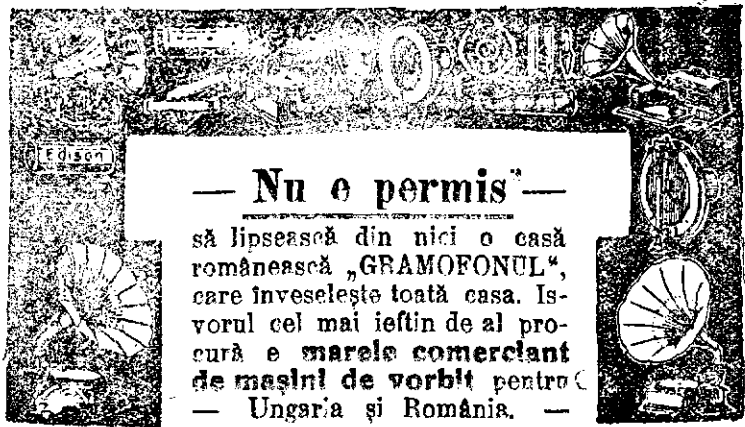
Schimbare de prăvălie.

Avem onoare a încunoștiința on. public din loc și jur, că mi-am transpus prăvălia de șpiterii și confitură în locul primit dela **Karácsonyi Antal** numit „**La cânele negru**”

în colțul străzilor **Bákóczy și Hunyady.**

Rogând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public, cu distinsă stimă

Färber Lajos és Testvére.

Toth József
— SZEGED, Könyök utca 3 szám. —

Se vinde cu condiții de plătire în rate. Pe lângă garanție.

An șosii înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală. — Prețul curent se trimite gratuit. — Se cântă contra vânzătorii!

— Corespondența se face în limba maghiară, germană și franceză. —

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă dacă o îngrijește destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea mânilor este **Lichidul „Elza” pentru mâni**

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru conserarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza” pentru mâni după o folosință de 3 ori face mâni catifelate. Mâni e roșii după 3 zile le înalbește. E cu totul nestricăcioasă. Pe când glicerina, crema de glicerina și altele, după o folosință mai îndelungată înegresc mâni, lichidul „Elza” pentru mâni face mâni albe ca zăpada. Glicerina, crema de glicerina și altele fiind oleoase sunt nepăcate și grețoase. Lichidul „Elza” pentru mâni, tadată să averseze. Dacă folosiți zilnic lichidul „Elza” mâni vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scutește de stricăciunea vântului.

Prețul 30 fileri.

Se poate căpăta **Kertész Ernő** — farmacia la — la preparatorul **Szabadka, Szegedi ut.**

Magazin principal la **Vojtek și Weisz** droagerie în Arad.

Primire de bererie și restaurant!

Încunoștiințez on. public din oraș și provincă, că am primit cunoscuta

Bererie și restaurantul Pannonia pe care le voi conduce mai departe personal și sub îngrijirea proprie. Mă îngrijesc de mâncări gustoase ungurești, unde abonenții pot primi prânz și cină și afară în oraș, și apoi separat on. eficanți la 2 ore le servesc cu prânz proaspăt. Bere renumită de Pilsen! Zilnic bere proaspătă! Serviciu prompt și conștiințios.

Rogă binevoitorul sprijin, cu deosebită stimă

Ottinger László, ospătar.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSYLVANIA”

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le ofertesesc pe lângă cele mai favorabile condiții!

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, asoc. pentru fetițe, capital de întreprindere pentru foșori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întimplite;
2. În ramul focului: stătuți de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine cevalie ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, sucroz ovăș, viță (vitea), plante în câmp: cânopă, in, hîșel mîșcîș, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceronale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „**TRANSYLVANIA**” în Arad

Strada Szóchezy ar. 1. — Telefon ar. 326.

Asigurați contra grindinei: incurazul grâu, secara, ovăzul și toată economia!

In laboratorul medical „Erdélyi“ a lui

Papp György

din Cluj — Kolozsvár, piața Mátyás- király 5. (Lângă prăvălia Akoutz Sándor.)

Se pot căpăta:

Ochielari conform - prescrierii medicale sau pe ales dela 70 fil. In sus
Telescoape și ochi- chiane pentru teatru — dela 5 cor. in sus.

Bandagii, legătoare pentru pânțele, etc. ciorapi de cauciuc se pregătesc după măsură.

Termometre pentru chilli, case și băi.

Irigatoare ajustate complet dela 3 K in sus.
Injectoare dela 30 fil.
Legătoare „Diana“ ajustate dela 2 K in sus.
Articlii „Olana“ 1 pachet, (6 buc.) 60 fileri.
Pessarili conform prescrierii medicale.
Specialități de beșici de gumă.
Primește ori-ce reparații și ascuțiri de bransă aceasta cu prețuri moderate.

ASCULTAȚI povețele mele!!!

Ca fiecare femeie să fie bucu- roasă de renumele bun al bucă- rii sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatale (dresurile).

Cel mai bun aromă e ar- deul pat. a lui KÁLMÁN

„Biborpaprika“

care nefiind tare, dă mâncării culoare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinșilor de stomac le este nestricțioasă. Se poate căpăta numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 chilogr. 6.30 cor. 1 cutie de 1/4 chilogr. 1.80 cor.
1 „ „ 1/2 „ 3.30 „ 1 „ „ 1/8 „ 1.— „

— Se poate căpăta dela oricare băcănie și prăvălie de coloniale. —
Poștiți și cereați! Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

Cumpărați cel mai frumos și cel mai bogat calendar românesc dela noi

CALENDARUL „POPORULUI ROMÂN“

pe anul 1910. Se estinde pe 196 pagini, înpodobite cu 80 de chipuri.

Invălitoareaeste de toată frumșețea, lucrată de renumitul desemnator român din București: dl Ari Murnu.

CUPRINSUL CALENDARULUI:

1. Cronologia anului. Cele 12 luni împodobite cu motive româ- nești admirabile lucrate de dl A. Murnu. 2. Semnele cerești. 3. Regentul anului. 4. Semnele cronologice ale anului 1910. 5. Zile schimbătoare peste an. 6. Sărbători impuse de lege. 7. Posturile. 8. Deslegarea posturilor. 9. Intunecimi. 10. Zodiile. 11. Anotimpurile. 12. Calendarul jidovesc. 13. Calendarul economic pe 1910. 14. Prevestiri. 15. Timpul vânătorului. 16. Domnitorii Ungariei. 17. Valoarea banilor, explicație folositoare pentru cei ce călătoresc în străinătate. 18. Cursul lunei în anul 1910. 19. Când fată vitele? 20. Posta. 21. Călătoria cu trenul. 24. Europa. Descrierea fiecărei țări cu toate amănuntele, după datele oficioase din 1908. 25. America: Statele unite. 36. Tabela de a socoti camelele după 1 an, 1 lună sau 1 zi. 37. Catalogul advocaților români din Ungaria. Dăm în ordine alfabetică toate orașele în cari locuiesc avocații români. — **Partea literară:** 39. In pragul liber- tății (amintiri din temnița Seghedinului) de Gh. Stoica. 41. La Bădea George de D. Birăuțiu. 42. Anexarea Bosniei și Herțegovinei cu un chip. 43. Centenarul nașterii lui Șaguna cu fotografia marelui arhieru. 44. Serbarea din Chizeni cu două chipuri. 45. Bărbați mari a Româ- niei cu mai multe fotografii. 48. Trei luptători cu fotografia dlui Russu- Șirianu, D. Birăuțiu și Gh. Stoica. 49. **Viata și obiceiurile românilor emigrați în America-Nordică.** Acest articol scris de confratele nostru

I. Terigariu, ne dă un chip real despre starea fraților noștri emigrați de aici în America (cu două chipuri). 52. Morții noștri. 54. Din minunățiile zilelor noastre. Un articol interesant în care ne ocupăm cu tot ce s'a inventat nou pe rotogolul pământului în cursul anului 1909 cu o mulțime de chipuri. 57. Incasarea mecanică a banilor în America cu 3 chipuri. 62. Cutremurul de pământ din Messina. Des- crierea amănunțită a nimicirii orașului din Sicilia cu 3 chipuri. 64. Răvașul anului dela 1 Octomvrie 1908 până la 1 Octomvrie 1909. Consemnarea târgurilor din Ungaria, Ardeal și Bănat. Consemnarea târgurilor e făcută în modul cel mai exact după datele cele mai noi.

Dintre ilustrațiile călindarului înșirăm: Fotografia Ven. domn Gheorghe Pop de Băsești preș. partidului național român. Dr. Teodor Mihali cu doamna. Oaspeții cari au luat parte la depunerea petrei fundamentale a bisericii din Chizeni. Dl deputat Dr. Teodor Mihali, preș. clubului deputaților naționali ținându-și darea de seamă în Ileanda- mare. Biserica gr.-or. român din Cacova (Bănat). Bărbați mari ai Ro- mâniei: Alexandru Ioan Cuza, Dimitrie Sturdza, D. Spiru Haret. Emil Costinescu. V. G. Morțum, Barbu Ștefan Delavrancea. Trei luptători: Dl I. Russu-Șirianu, E. Birăuțiu, G. Stoica. Un grup de români, cari trăiesc azi în America. Membrii societății »Bănățanul« din Philadelphia Pa, cari, au predat piesa teatrală »Nunta țărănească«.

Prețul unui exemplar 40 fileri. (porto postal 10 fileri). Aceia cari cumpăra cu bani gata spre vânzare dela 15 calendare în sus le dăm **bucata** cu **14 cruceri** adecă **28 fileri.** Poșta o plătește însă cel-ce comandă și anume :: : 72 de fileri pentru 25 calendare. Douăzeci și cinci de calendare cu poșta cu tot costă **7 coroane 72 fileri.** :: :: **In curând va apare și calendarul umoristic „CUCU“ și calendarul „FOII ILUSTRATE“.** Comandele să se adreseze la: **Administrația „POPORUL ROMÂN“** Budapesta, VII., István-ut 11.

Duminecă după ameazi mare expoziție în prăvălie.

Mănuși „Blériot“, pentru femei 25 cr.

Manșoni din păr fin 1.80.

Paltoane de iarnă pentru femei și fete.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, EDIFICIUL TEATRULUI.

Ori-care va privi vitrinele mele se va convinge despre prețurile mele extraordinar de ieftine.

MARELE TÂRG DE CRĂCIUN s'a început deja și bogatul meu magazin stă la dispoziția on. public.

Cumpărări ocazionale: Flanel, metrul 17 cr. Barchet m. 27 cr.

Boauri de păr: dela 1.10, 1.50, 2.—, 2.50, 3.50 în sus, prețuri neîntrecute.

Ciorapi pentru copii mai ieftin ca oriunde.

Căciuli de păr cu 2.25.

La apotecarul CORNEL N. DEMETER

în Orăștie — Szászváros (lângă bisericile evang. reform)

se capătă următoarele preparate de mare folos:

I. Preparate medicale folosite de cei mai vestiți profesori și medici, recunoscute de cele mai bune!

„Dolicin“. Mulți bărbați, femei și copii — cari deja să simțeau în gura morții și folosind tot felul de leacuri, nu să puteau scăpa de cumplita tuse, nădușală (asthma) și tuse sacă, cetiră în fine despre admirabilul «DOLICIN» care are efect de minune contra tusei, răgușelei, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungoarei și tusei reci și folosindu-l, se vindecă! La copii și la copile contra tusei măgărești are efect admirabil! Efect asupra apetitului! Întărește corpul! Flegma o topește încât mai ușor să rupe! Ferbintelile și asudatul de noapte le înceată; — mărește greutatea corpului, deci contribuie mult la însănătoșare. **Prețul este 1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Prav contra durerii de cap. Bun și în cazuri de influență. Prețul 1 cor.

Capsic. Reuma, ischias, dureri de oase, — podagra! Știut este că morburile aceste ce dureri teribile cauzează, iucât pe lângă întrebuițarea diferitelor medicamente, partea cea mai mare a morboșilor cercetează și diferite băi, — și în multe cazuri și acelea-s, sau fără folos sau cu puțin. Chiar niște bolnavi cari sufereau de oase, podagră, reumatism, răceli de cap, dinți și nervi, — precum și scrîntituri, ba chiar și de acela cari sufereau în morburile de acestea ca: reumă învechită, a cărei durere tot să mută când în mână, când în picioare, când apoi în spate — și folosind diferite băi fără de nici un rezultat — ca probă au întrebuițat și «CASPICUL», carele aplicându-l l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se de groaznicile acelea de dureri! **Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Puțini oameni sunt cari în tinerețele lor să nu fi avut așa numitul «morbul tinerețelor» care neglijându-se, mai târziu se ivesc rezultate neplăcute și periculoase, precum răgușala sifilitică, durere de oase, excese și zgrăbunțe pe față și pe corp, precum și rane sifilitice.

Foarte mulți cari sufereau în boalele acestea, întrebuițând «KALJODSARSAPARILUL» l-au aflat de efect admirabil, — scăpându-se și tămăduindu-se de aceste morburile grele! **Prețul sticlei este 2 cor.**

Centaurin. E de minune câți oameni sufer de durere de stomac, sgârçiri, greață, puțină sau chiar nici o poftă de mâncare, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomac, greață și vomare. Știut este cumcă stomacul are cea mai mare funcțiune la susținerea sănătății și vieții — căci dacă acesta nu e în stare să nutrească pe deplin corpul — atunci pierzând din puteri — să nimicește corpul.

Este dovedit că la astfel de boale «CENTAURINUL» este de mare efect. «Centaurinul» e introdus în fieștecă familie ca leac de casă, încât la orice boală sau dureri și sgârçiri de stomac, numai decât să întrebuițează! **Prețul este 1 cor. 50 fil. și 2 cor.**

Laxbonbons. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburile, precum palpitarea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine sufer de inchiderea scaunului, numai decât comande «LAXBONBONS»-ul, având efect admirabil. E foarte plăcut de luat, fiind zaharicale dulci, pe care și copiii le iau bucuros. **Prețul 80 fileri.**

Pentru toate scrieți, trimițând banii înainte, ori cerând să vă vie cu ramburs (plata la scoaterea dela postă), dela

Esență contra bătăturilor (ochi de găină). Prețul 80 fileri.

Prav contra opărtitului la copii. Prețul 60 fileri.

Prav contra asudatului la mâni și picioare, 60 fileri.

Unsoare contra rătelor. Cu efect sigur și rapid, 1 cor. 20 fil.

Picouri pentru sculament (Tripper-kankó), 1 cor. 20 fil.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet poștal de 5 kilo: 7 coroane. —

II. Preparate cosmetice. Pentru frumusețea și curățente! — — —

Cream de benzoe mygdale, pentru conservarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și fineță deosebită! *Delătorează tot felul de pete, bubife, pistonii (mitesser) de pe mână și față, netezește și sbârçiturile.* Conținut nesticăcios pentru față și mâni. **Prețul 60 fileri.**

Săpunul de benzoe mygdale, excelent. Preparat din materii fine și mirosuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea! **Prețul 70 fil.**

Poudre-Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se observă că e față pudrată. Întrebuițată cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute ale vântului și soarelui! Este în culoare albă, roză și galbenă. **Prețul 1 coroană.**

Veturien-Parfem. Veravioletta, cel mai fin parfem de violele, lăcrămioare și scumpie (Irgovan). **Prețul 1 coroană 60 fil.**

„Ideal“, cel mai nou parfem. **Prețul 2 coroane.**

„Apa de gură Cremsier“. (Albă sau roșie), delătorează durerea dinților, întărește dinții și gingiile, delătorează mirosul greu din gură! Întrebuițată cu *pravul de dinți „Cremsier“* face dinții foarte frumoși! **Prețul 80 fil.** — *Pravul de dinți „Cremsier“* face dinții albi. **Prețul 70 fileri.** — Perii de dinți, fine. Alegere mare.

Esență de China: contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. **Prețul 1 cor. 40 fil.** — **China tannopomada:** pentru creșterea părului. **Prețul 70 fil.** — **Oleu de nucă:** extract de nuca oleică, pentru păstrarea părului. 1 sticlă 80 fileri.

III. Extracte pentru a vă face singuri tot felul de beuturi răcoitoare și întăritoare, cum și rum și licier! — —

Cine vooiește a-și pregăti singur *beuturi bune și ieftine*, ba și rum și licieruri foarte fine: întrebuițeze aceste extracte!

Îți poți face: Rachiul de drojdie. Beutură dulce de vișine. Rachiul de bucate. Borovicica. Rachiul de prune. Șlivoviță. Rum fin pentru thee.

Apoi *licieruri:* Allasch. De pere, cireșe. Marascuino. De vanilie!

Prețul pentru a prepara 1 litră costă 40 fil. din oricare extracte!

Apotecarul CORNEL N. DEMETER, Orăștie - Szászváros.

INTREPRINDERE ROMĂNEASGĂ

MIHAI FLONTA
antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria Perceș-u. 9.

Primește: plănuierea și zidirea de biserică, școlă, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de ciment, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

oroloage

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chezașie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreagă Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS
orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Mașina de spălat

„WELTWUNDER“
este bucuria fiecărei femeie econoamă bună; albiturile, pe lângă cea mai mare cruțare și lucru ușor copilăresc, devin albe lucitoare. 75% economisire de timp, bani, încălzit și săpun.

Fără chlor! Fără sodă!
Fără ajutor! Fără putere!
Fără frecare! Fără învârtire!
Fără terpenină! Fără salmiac!

Prețul 40. — Cor.

Cereți îndată prospect gratuit dela:
WILHELM OBERTH,
Mediaș—Medgyes Nr. 8. (Transilvania).

La trimiterea înainte a cor. 40.—, mașina se expediază franco.

Fondată la 1840.

Werner
fabrică de plane, pianine și cimbale, aranjată pe putere de mașini
Pozsony — Pressburg.

Pregătește numai *instrumente muzicale* de primul rang. Pe lângă garanță solidă expediază și cu favorul de plățiri în rate lunare.

Prima fabrică germană vieneză de plane, pianine și cimbale.

Preț-curent cu provocare la acest ziar se trimite gratis și franco.

Adresa telegrafică: **CLAVIER WERNER-POZSONY.**